

KÖMLŐDI GÉZENGÚZ NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA

OM 201760



Helyi Nevelési Programja **2016.**

Készítette: a Kömlődi Gézengúz Napközi Otthonos Óvoda Nevelőtestülete

Óvodavezető jóváhagyásának dátuma: 2016.10.27.

Tartalom

I.	BEVEZETŐ	5
II.	GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK	6
II.1.	HELYZETKÉP AZ ÓVODÁRÓL	6
II.2.	AZ ÓVODA ESZKÖZRENDSZERE	7
II.3.	GYERMEKKÉP	8
II.4.	ÓVODAKÉP	9
III.	KIEMELT NEVELÉSI ELVEINK.....	10
III.1.	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	13
III.2.	AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KIALAKÍTÁSA	14
III.3.	ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	21
III.4.	AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS KÖZÖSSÉGI NEVELÉS BIZTOSÍTÁSA	28
III.5.	KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK	33
IV.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	44
IV.1.	AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELEI	44
IV.2.	AZ ÓVODA TÁRGYI FELTÉTELEI	46
IV.3.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	46
IV.4.	AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	49
	Óvoda – család	49
	Óvoda – iskola	51
	Óvoda – fenntartó	52
	További kapcsolataink	52
IV.5.	HAGYOMÁNYAINK, ÜNNEPEINK, PROGRAMJAINK	54
V.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	56
V.1.	JÁTÉK ÉS TANULÁSI TEVÉKENYSÉG	56
V.2.	MUNKATEVÉKENYSÉG	71
V.3.	SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉG.....	74
V.4.	TEVÉKENYSÉGEK RENDSZERE	75
	A külső világ tevékeny megismerése - matematika.....	75
	A külső világ tevékeny megismerése – környezetismeret (természet-társadalom-ember)	76
	Művészeti tevékenységek	80
	Mozgásfejlesztés.....	91
VI.	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	99
VI.1.	A FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSE, MÉRÉSÉNEK FÁZISAI	99
VI.2.	SZEMPONTOK A FEJLETTSÉG MEGÁLLAPÍTÁSÁHOZ.....	99
VI.3.	ISKOLAÉRETTSÉG KRITÉRIUMAI	99
VII.	IRODALOMJEGYZÉK.....	103
VIII.	LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	104
IX.	MELLÉKLETEK	105

Az intézmény adatai:

Az intézmény neve: Kömlődi Gézungáz Napközi Otthonos Óvoda

Az intézmény címe, elérhetősége: 2853. Kömlőd, Pálóczi u. 4.
Tel: 34/470-716
E- mail: komlodovi@citromail.hu

Az intézmény vezetője: Furákné Mózes Lilla

Az alapító szerv neve, címe, elérhetősége: Kömlőd Község Önkormányzata
2853 Kömlőd, Szabadság u. 9.
Tel: 34/470-512
Honlapja: www.komlod.hu

Az intézmény alapító okiratának száma: 54/2012.(V.31.) sz. Önk. rendelet
1155/2016. sz. Önk. rendelet

Az intézmény alapító okiratának kelte: 2012. V. 24.

Az intézmény alapításának éve: 2012. augusztus 31.(Tanács, 1949)

Az irányító szerv neve, címe: Kömlőd Község Önkormányzata
2853. Kömlőd, Szabadság u. 9.

A fenntartó szerv neve, címe: Kömlőd község Önkormányzata
Kömlőd, Szabadság u. 9.

Az intézmény felügyeleti szervének vezetője: Bogáth István polgármester

Az intézmény közfeladata: Óvodai nevelés, ellátás

Az intézmény létrehozásáról rendelkező határozat:

A Kömlőd Község Önkormányzati képviselőtestületének 54/2012.(V. 31) sz. határozata

Az intézmény működési területe: Kömlőd község közigazgatási területe

Az intézmény besorolása a feladatellátáshoz gyakorolt funkció szerint:

Önállóan működő költségvetési szerv, költségvetési kapcsolata: Kömlőd Község Önkormányzata

Az intézmény besorolása a tevékenység jellege alapján:

A költségvetési szervek jogállásáról és a gazdálkodásról szóló 2008. évi CV. törvény 16.§ (1) bekezdés a) pontja szerint közszolgáltató közoktatási intézmény.

Az intézmény OM azonosítója: 201760

Az intézmény típusa: Óvoda

Az alaptevékenység kormányzati funkció szerinti megjelölése:

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai, óvodás korú gyermekek nappali rendszerű ellátása

Óvodai csoportok száma: 2 vegyes csoport

Engedélyezett dolgozói létszám: 6 fő

Az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám: 50 fő

I. Bevezető

A Nemzeti Köznevelésről szóló törvény 1. § (1) szerint a cél: „olyan köznevelési rendszer megalkotása, amely elősegíti a gyermekek, fiatalok harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarati tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztése révén, és ez által erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére, a magánérdeket a közérdekeivel összeegyeztetni képes embereket, felelős állampolgárokat nevel.”

Nevelési programunk célja: „Az óvodai nevelés országos alapprogramjában” megfogalmazottak szerint, valamint „A különleges bánásmódot igénylő gyermekek óvodai nevelésének irányelvében” foglaltak teljesítésével egyidejűleg gondoskodjunk az óvodáskorú gyermekek speciális szükségleteinek kielégítéséről, egyéni és csoportos fejlesztéséről, prevenció, korrekció, habilitáció és rehabilitáció célú pedagógiai, gyógypedagógiai eljárások alkalmazásával (SNI/B, BTMN).

Kiemelt figyelmet fordítunk a tehetségek felismerésére, gondozására, a hátrányos helyzetű, és halmozottan hátrányos helyzetű (HH, HHH) gyermekek megsegítésére, az esélyegyenlőségük biztosítására.

Az óvodáskorú gyermekek képességei és teljesítményei ismeretében olyan differenciált, felzárkóztató, kompenzáló programot nyújtunk, melyek hozzájárulnak a gyermekek problémáinak enyhítéséhez vagy megszűnéséhez, lehetőséget biztosítunk minden gyermek számára (vallási, migráns, nemzetiségi, társadalmi, nemek hovatartozás figyelembevételével) az esélyegyenlőségre.

Nevelőmunkánk során törekszünk mindent megtenni annak érdekében, hogy gyermekeink pszichésen, szomatikusan és szociálisan is éretten, alkalmassá váljanak az iskolai életre. Alapvető fontosságúnak tartjuk az erkölcsi nevelés erősítését, a rendszeres mozgás megszerettetését, az egészséges életmódra nevelést.

II. Gyermekképünk, óvodaképünk

II.1. Helyzetkép az óvodáról

Az óvoda épülete 1950 –ben épült eredeti funkciója szerint is óvodának. Kellemes családi házas környezetben helyezkedik el, a környezeti tapasztalatszerzés karnyújtásnyira van a gyermekektől.

1964 decemberéig csak időszakos, az idénymunkák elvégzésének idejére a gyermekek felügyelete céljából volt félnapos óvoda a községben.

1965. július 12-én a gyermeklétszám erőteljes csökkenése miatt, ideiglenesen bezárásra került az óvoda.

1969-től szülői kérésre az akkori Járási Tanács foglalkozott az újraindítás kérésével, de mivel évekig nem volt rá megfelelő számú igény, így csak 1975-ben indult be újra egy csoporttal.

Ekkor egy képesítés nélküli óvónő és egy dajka felügyelt a gyermekekre.

Az ételmezést akkor az óvodában működő konyha látta el.

Az évek során folyamatosan emelkedett a gyermeklétszám, ami szükségessé tette a második csoport beindítását.

1985-től két részben osztott csoporttal dolgoztunk, majd 1993 szeptembere óta vegyes csoportjaink vannak.

1975-től 1995-ig az óvoda munkáltatója az általános iskola igazgatója volt.

1995-től 2000-ig önálló intézmény voltunk.

2000-től 2006-ig, mint ÁMK működtek a község oktatási intézményei.

2006 szeptembere óta csatlakoztunk az Oroszlányi Kistérségi Társuláshoz.

2009 szeptemberétől a Kocsi ÁMK tagintézménye voltunk, 2012 óta pedig a helyi önkormányzat az óvoda fenntartója.

Az elmúlt évtizedek alatt az intézmény folyamatosan bővült, korszerűsödött. 1992-ben történt egy belső átalakítás. Ekkor a főzőkonyha megszűnt az óvodában, ez időtől a közelben lévő Főzőkonyha látta el a gyermekek étkeztetését- így kerülhetett sor arra, hogy mindkét csoport számára külön egészségügyi helyiségek kerüljenek kialakításra.

1996 óta gázfűtés van az óvodában. A gyermekek részére tágas udvar biztosítja a játék, levegőzés feltételeit, ahol fás, ligetes, füves, szilárd burkolat rész biztosított. Telepítése, elrendezése ideális a mindennapi mozgás megvalósításához. Intézményünkbe közvetlen

környezetünkől, érkeznek a gyermekek. Gyermekeink átlag 9-10 órát töltenek az óvodában, ahol szeretetteljes, derűs, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben neveljük őket. Tiszteletben tartjuk a gyermeki jogokat, tiszteljük és elfogadjuk a másságot. Jelenleg 2 vegyes életkorú csoporttal működik óvodánk. Az óvoda férőhelye 50 fő. A gyermekek étkeztetését vállalkozó látja el, a készélt autóval juttatják el hozzánk, ahol a tálalókonyhában az adagolása, tálalása megtörténik.

II.2. Az óvoda eszközrendszere

Költségvetésből és egyéb összegekből az óvodai neveléshez szükséges eszköztárat biztosítunk a gyermekeknek és a pedagógusoknak.

Olyan eszközök beszerzésére törekszünk, amelyek komplex módon segítik a gyermekek különböző készségeinek fejlődését, valamint folyamatosan törekszünk az udvari játék feltételeinek, karbantartásának biztosítására.

Játéktevékenység eszközei:

- Építő és rakosgató eszközök a gyakorló játékhoz
- Kiegészítő játékok, eszközök a szerepjátékhoz (óvónők által készített, vagy vásárolt)
- Konstruáló játék, fejlesztő és manipulációs eszközök
- Eszközök, anyagok a dramatizáláshoz

A választott program megvalósításához az eszköz- és játékkészlet biztosított, melyek pótlása, az elhasználdott játékok cseréje rendszeres és folyamatos.

Az óvodai tanulás eszközei:

Költségvetésből és más forrásból történik a folyamatos beszerzés. Az óvodapedagógusok sokféle játékot, fejlesztő eszközt készítenek (társasjátékok, babák, bábok, fejlesztő játékok, stb.)

Óvodánk gyermek és szakkönyvellátottsága folyamatosan bővül, törekszünk arra, hogy minden korosztály számára megfelelő mesekönyv, verseskönyv, ismeretterjesztő könyv megtalálható legyen.

II.3. Gyermekkép

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó és a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Érzelmi biztonságot nyújtó, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt légkörű, élmény gazdag mindennapokat biztosítunk. Törekszünk rá, hogy a gyermekek biztonságos környezetben, **elmélyült játékkal** töltsék mindennapjaikat.

A gyermekek optimális fejlesztése érdekében korszerű és szakszerű pedagógiai módszereket alkalmazunk.

Törekszünk arra, hogy a gyermekek érezzék jól magukat az óvodában, **érzelmi biztonság**, otthonosság, derűs, **szeretetteljes légkör** vegye őket körül.

Legfőbb élményforrása a játék legyen, amely a személyiségfejlesztés színtere, a tanulás, a készség-képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

Korához képest **érezze a család, az óvoda, a szülőföld fontosságát**. Ismerje környezetének szokásait. Legyen büszke magyarságára, ismerje meg népének kultúráját, hagyományait.

Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikáljanak, érzelmeiket képesek legyenek verbális és nonverbális módon is kifejezni.

A gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekedve biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes és előítéletmentes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

II.4. Óvodakép

Pedagógiai hitvallásunkat az alábbiakban foglaljuk össze röviden:

**TE FONTOS VAGY NEKEM,
RÁD FIGYELEK,
SEGÍTEK NEKED,
BIZTONSÁGOT ADOK NEKED!**

Vagyis: Tisztellek téged, fontos vagy nekem, csakis rád figyelek segítlek és támogatlak, ha szükséged van rá. Alapvető feladatunknak tartjuk a gyermekek emberi méltóságának, jogainak biztosítását az óvodai nevelés teljes eszközrendszerével.

Ennek érdekében az óvónők nevelőmunkáját áthatja a gyermekek **egyéni különbségének tiszteletben tartása**, a szereteten, az őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló magatartás, a nagyfokú tolerancia.

Törekszünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására. Fontos számunkra egy olyan pedagógiai környezet kialakítására, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt.

A differenciált személyiségfejlesztést az egyik fontos feladatunknak tekintjük. Differenciálni kell a követelményekben, a módszerekben, az időben, a nevelési és tanítási eljárásokban, a motivációban, az értékelésben. Nevelésről vallott felfogásunk, hogy engedjük kibontakozni azt, ami gyermekben van, ami benne más, ami egyszeri. Tudomásul vesszük azt, hogy a gyermek minőségileg más, mint a felnőtt, hogy meg kell ismerni a gyermek egyéni és életkori sajátosságait, ha nevelni és fejleszteni akarjuk őket.

Alapvető feladatunknak tekintjük a komplexitást. Pedagógiai munkánkkal arra törekszünk, hogy a gyermek egész személyisége alkalmassá váljon az iskolai életre. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

A családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig az óvoda. Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja óvodásaink fejlődésének és nevelésének feltételeit.

Az óvodában óvó - védő, szociális nevelő – személyiségfejlesztő munka folyik, így a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei.

III. Kiemelt nevelési elveink

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvoda csak a családdal együtt tudja betölteni nevelő szerepét. Azon vagyunk, hogy **kölcsönös bizalom** hassa át az óvodapedagógus kapcsolatát a családdal. A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés övezze. A gyermeklélektanra épülő, a játék kiemelten fontos szerepét hangsúlyozó óvodai nevelést tartjuk számunkra követendőnek.

Az óvodapedagógus hivatásából fakad:

- a gyermekek egyéni különbségének tiszteletben tartása, nagyfokú tolerancia, empátia.
- az óvoda nevelési hatása segítse elő, hogy a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően legyen képes a környezetéhez való legoptimálisabb alkalmazkodásra.

Törekszünk a 3-7 éves gyermekek egész személyiségének komplex fejlesztésére a szükséges feltételek megteremtésével.

Nevelésünkben kiemelten figyelünk az anyanyelv ápolására, a tiszta, tagolt beszéd kialakításával a gyermekek beszédének, szókincsének fejlesztésére.

Fontosnak tartjuk a közvetlen környezet megismertetését, megszerettetését, hogy kialakuljon a gyermekekben a szülőföldhöz való kötődés.

Megalapozzuk az iskolai életre való felkészülést.

A családi nevelést kiegészítve biztos támpontot nyújtunk ahhoz, hogy a kisgyermek érdeklődő, fogékony személyiséggé váljék.

- Elfogadjuk az inkluzív pedagógiát, törekszünk a differenciált fejlesztésre és értékelésre.
- Minden óvodáskorú gyermek esetében feladat a prevenció, de ez a SNI gyermekek esetében kiemelt hangsúlyt kap, és kiegészül a korrekció és a kompenzáció elvével.
- Gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosításra a hozott hátrányok kompenzálására.
- Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve a gyermekek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását.
- A néphagyományokat, népszokásokat megismertetjük azért, hogy múltunk értékei fennmaradjanak, tovább éljenek az ünnepek, érzelmekre mélyen ható élmények fontos részei óvodai nevelésünknek.

- A hátrányos megkülönböztetés tilalmát tiszteletben tartjuk.
- Segítjük a migráns családok gyermekeinek interkulturális nevelését
- Az óvodán belüli egységes nevelési elvek megvalósulásával a nyugodt, kiszámítható környezet biztosításával mind a gyermek, mind a felnőttek számára.

Az a gyermek, aki egy szakmailag jól felkészült, ráfigyelő óvodapedagógus mellett él, sokat mozog, ügyeskedik, kérdez, figyel és játszik, naponta mesét hall, minden az életkorához szükséges és a fejlődés szempontjából fontos képességét működteti. A rajzolás, barkácsolás, az éneklés és mondókázás, ismerkedés a tér és idő lehetőségeivel, a szerepvállalás, amit monológ vagy párbeszéd kísér: **az a játék**. Az óvodai élet kialakult fejlesztési területeit tehát teljes egészében magába tudja foglalni ez a tevékenységforma. Valóságos fejlesztési eredményekre törekszünk: az adott életkorhoz illő testi - lelki - szellemi harmónia megteremtésére.

Célunk, hogy az óvodai nevelési hatások eredményeképpen, későbbi életükben, önálló, kiegyensúlyozott személyiséggé váljanak, akik tudnak nevetni, felfedezni, csodálni, s akik nyitottak az új befogadására. Olyan emberek nevelése, akik tevékenységükkel és viselkedésükkel képesek önmaguk és a társadalom számára is egyaránt hasznos, értékes életet élni.

Úgy érezzük, hogy Nevelési Programunk megfelel a 3-7 éves gyermekek életkori szükségleteinek, a szülők igényeinek, az óvodapedagógusaink felkészültségének és a meglevő feltételeknek.

Feladataink ezzel kapcsolatban:

- A gyermek testi – lelki szükségleteinek kielégítése
- Az egészséges életmódra neveléssel a testi képességek, a mozgáskoordináció fejlesztése, a testápolással az egészséges életmóddal kapcsolatos szokások kialakítása.
- A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása.
- A gyermek számára derűs, biztonságos, szeretetteljes légkör kialakítása az egyéni képességekhez mért tapasztalat és ismeretszerzés lehetőségének biztosítása, a megszerzett ismeretek rendszerezése, bővítése, mely által a gyermekek eljutnak az önálló feladatmegoldáshoz.
- Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása.

- A gyermekek erkölcsi tulajdonságainak, közösségi szokásainak helyes megalapozása.
- Az elmélyült játék lehetőségének biztosítása által a gyermek fantáziájának a gazdagítása, vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása
- A helyi hagyományok megismertetése, ápolása, a gyermekek identitástudatának erősítése.

Törekszünk arra, hogy biztosítsuk az életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő tevékenységeket, a gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi feltételeket.

A nevelési és fejlődési hátrányokkal küzdő gyermekeket differenciáltan fejlesztjük, a részképességekben elmaradottakat szakemberek segítségével igyekszünk felzárkóztatni.

Elvárható eredmények:

- A test-lélek és szellem életkorra jellemző összhangja.
- A makro- és mikromozgások önálló, bátor, ügyes kivitelezése.
- A világ egészére való nyitottság és érdeklődés.
- Egyénileg, párban és csoportokban folyó játékokra való alkalmasság.
- Viselkedés a társadalmi normákhoz igazítása.
- Az akadályok legyőzésének változatos megoldása.
- A kompromisszumkötések gyakorisága.
- Elemi tájékozódás az emberi kapcsolatokban, térben, időben, a dolgok és történések ok-okozati rendjében, fontossági sorrendjében.
- A tanulási motiváltság.
- Az „én már tudom” büszkesége. Kisebbségi megbízások teljesítése.
- Helyzethez adekvát, érthető beszéd.
- Annak jelei, hogy csökken a viselkedés szélsőséges érzelem és indulatvezéreltsége.
- Megjelennek a fogalmi gondolkodás jelei.

III.1. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános célja, hogy a gyermek középpontba helyezését és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekinti alapvető feladatának.

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerű környezeti hatások befolyásolják. A 3-7 éves gyermek életre nevelése minden későbbi fejlődés alapja, ezért elsődleges fontosságú az **együttműködés fejlesztése, a szocializáció, az erkölcsi nevelés, az egészséges életmódra nevelés, a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása**, önmaga és a társadalom számára szükséges egyéni képességek fejlesztése.

Célunk: nyugodt, egészséges, harmonikus gyermeki személyiség kibontakoztatása, a hátrányok csökkentése, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevétele, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása is. Az óvodás korú gyerekek környezettudatos viselkedésének megalapozása, környezetük megismerése, szeretete és annak védelme. Tudjanak felfedezni, **legyenek érdeklődők, kíváncsiak, kreatívak**. A különböző tevékenységekben **működjenek együtt társaikkal és a felnőttekkel**.

Az óvodások nyugodt, élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése.

A gyermeki személyiség kibontakoztatása az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem, a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátásának figyelembe vételével. A hátrányok csökkentésével, a személyiségében fellelhető erősségekre építve az emberi értékek közvetítése. A szülőföld szeretetére és tiszteletére nevelés, a nemzeti identitás érzelmi megalapozása a gyermek szűkebb és tágabb környezetének megismertetésével egyidejűleg.

A gyermek számára derűs, biztonságos, szeretetteljes légkör kialakítása az egyéni képességekhez mért tapasztalat és ismeretszerzés lehetőségének biztosítása, a megszerzett ismeretek rendszerezése, bővítése, mely által a gyermekek eljutnak az önálló feladatmegoldáshoz. Az óvoda – iskola átmenet nehézségeinek minimalizálása.

Az óvodások nyugodt, élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése.

.

Az óvodai nevelés általános feladatai a személyiségfejlesztés területén

Az óvodáskorú gyermek testileg és szellemileg gyorsan fejlődik, a világot érzékszerveivel veszi birtokába, tevékenységeit érzelmei motiválják. Feladatunk az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ennek tudatában a gyermeki személyiséget a következő területeken fejlesztjük:

- **egészséges életmód, életvitel alakítása.**
- **közösségi nevelés és szocializáció – érzelmi, erkölcsi nevelés biztosítása.**
- **anyanyelvi nevelés és kommunikáció – értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.**

III.2. Az egészséges életmód kialakítása

Ebben a korban is az egészség szomatikus és szociális elégedettséget, harmóniát jelent. Magába foglalja a környezet – és pszicho higiénét. Túlmutat a testi higiénén, edzésen, sporton, az egész személyiség harmóniáját tűzi ki célul.

Az óvoda új környezetet jelent a családból, bölcsődéből érkező gyermekek számára. Megváltozik az életritmus, a tárgyi feltétel. Feladatunk, hogy az egyéni fejlettségük és egészségi állapotuk szerint képesek legyenek alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez. Ha szükséges megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátásáról is gondoskodunk.

Az egészségnevelés területei:

- higiéniai szokások kialakítása,
- egészséges, korszerű táplálkozás,
- mozgás, testnevelés, edzés, séták, pihenés,
- mentálhigiéné,
- öltözködés.

Táplálkozás

Az étkezést vállalkozó biztosítja a gyermekek számára. Az ételallergiás gyerekek speciális étkeztetése megoldható az óvodában. Csoportjaink szülői támogatással rendszeresen tartanak gyümölcs és zöldségnapokat, melynek célja a korszerű táplálkozási szokások megismertetése, megszerettetése. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek saját maguk is részt vegyenek ebben a folyamatban. Beszélünk a rágás, a folyadékfogyasztás fontosságáról, továbbá a szükséges és helyes fogmosásról, fogápolásról és száj higiénéről.

A védőnő bevonásával minden tavasszal egészség napot tartunk.

Életkoruknak megfelelően várjuk el a gyerekektől az evőeszközök helyes használatát. Ösztönözzük őket a kulturált étkezési szokások elsajátítására.

Öltözködés

A gyermek ruházata az időjárásnak (réteges) és a tevékenységeknek megfelelő legyen, amelyben kényelmesen, és komfortosan érzi magát (kinti- benti- pihenő- tornaruha).

Fontos feladatunk, hogy kialakuljon tisztaságigényük önmagukkal és környezetükkel szemben is. Sokat teszünk az óvoda és a család gondozási szokásainak összehangolása érdekében.

Testápolás

A gyermekek személyi higiéniájának kialakítása során nagy hangsúlyt fektetünk a következőkre:

- fogmosás,
- mosakodás,
- toalett használat,
- hajápolás, körömápolás, érzékszerveink ápolási feladatainak helyes megvalósítására.

Törekszünk arra, hogy mindez belső igényükké váljon.

Pihenés, alvás

Az óvodai élet nélkülözhetetlen feltétele a nyugodt pihenés biztosítása. Gyermekeink számára a nyugodt pihenést, altató mese, ének, vagy halk zene segíti.

A pihenés időtartama alatt az óvónő:

- segíti a nem alvó, vagy rövidebb alvásigényű gyermekek csendes, nyugodt másfajta tevékenységét (mesekönyvet nézegethetnek az ágyban)
- biztosítja az alváshoz szükséges feltételeket (szellőztet, besötétít, kedvenc játék ágyba vitele, zavaró ingerek kiszűrése).

Lelki egészség

Az óvodai légkörnek érzelmi biztonságot kell nyújtania a gyermek számára, melyben bizalommal fordulhat az óvodában dolgozókhöz. Szükség esetén pszichológus segítségét kérjük.

Érzékelhető legyen a gyermek számára a család és az óvoda együttműködése, a folytonosság, a bizalom, a szeretet.

Célja: A kisgyermeknek olyan szükségleteit elégítse ki, amelyek **elősegítik növekedését, fejlődését, hozzájárulnak egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának alakulásához.**

Segítse a helyes életritmus és szokások kialakulását. A gondozási feladatok végzése közben a gyermekek fontos ismeretekhez jussanak (testrészek, testápolási eszközök stb.) és éljék át a testi kontaktus örömét.

A tevékenységek végzése közben kialakulnak képességeik, jártasságot szereznek, fejlődik önállóságuk, testsémájuk, test tudatuk.

A nevelésnek fontos feladata a gyermek fizikai, szellemi, szociális állapotának olyan biztosítása, amely lehetővé teszi számára a környezetével való kiegyensúlyozott, dinamikus kapcsolatot.

Valljuk, hogy az egészséges környezet az egészséges életmód és az egészség kölcsönhatásban vannak, egymással, egymást kiegészítik. Ezért fontosnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemlélet formálását. Az egészségnevelés három részterülete: testi - szomatikus; pszichés - mentálhigiénés; szociális - társas mezőben folyó személyiségformálás.

Egészséges életmódra nevelés, az egészség megóvása

Fontos feladatnak tartjuk az egészség megóvását, az egészséges állapot fenntartását. Ennek módja a helyes életmód kialakítása, amelyben az elfoglaltságok, tevékenységek, a szabad levegőn való tartózkodás, az ülő és mozgásos elfoglaltságok, a pihenés illetve az alvás arányosan váltakoznak az életkornak megfelelően.

Az egészség megtartását segíti a helyes táplálkozás, amely biztosítja a növekvő szervezetnek szükséges, megfelelő minőségű és mennyiségű, napi változatos étkezést, mérsékelt szénhidrát-, és gazdag, sokféle fehérjedús, vitamin és ásványianyag-tartalmú táplálékot.

Ügyelünk az egészségügyi követelmények biztosítására. Így a **napirendet** úgy állítjuk össze, hogy az **rugalmas legyen**. Figyelembe vesszük, hogy az életkor meghatározza a terhelhetőséget, a tempót!

Fontos a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai légkör az idegrendszer egészsége szempontjából is. Derűs környezetben a gyermek jól érzi magát, nyugodt.

Egészséges környezeti feltételek megteremtése

Az óvodánk udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Kialakítása, felszerelése az óvodások sokféle tevékenységét szolgálja minden évszakban. A szabad mozgást, az edzést, a változatos tevékenységeket megfelelő felszerelési tárgyak, eszközök szolgálják.

Figyelünk a belső tér kialakítására, megfelelő világításra, a szellőztetés fontosságára. A berendezési tárgyak megfelelő méretűek, könnyen tisztíthatók.

A játékok, eszközök célszerűek, anyagukban megfelelőek.

Igen fontos a higiénés, testápolási szokások kialakítása. A testápolás a gyerekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat, tisztaságigényük kialakítását szolgálja.

Minél fiatalabb a kisgyerek, annál nagyobb szüksége van a testápolásban a felnőttek közreműködésére.

Valljuk, hogy amíg a kisgyerek testi szükségletei nincsenek kielégítve, addig nem tud tevékenyen részt venni a napi óvodai életben.

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de fejleszti az ízlést, önállóságot. Fontos a többrétegű öltözködés, a ruházat anyaga, a megfelelő cipő, a kényelmes ruházat.

Fokozottan figyelünk arra, hogy megelőzzük a baleseteket az épületben, az udvaron, testnevelés foglalkozáson, sétán, kirándulásokon.

Az egészséges életmód átszövi az óvodai élet egészét, és feladatunk, hogy a szülők felé is ezt a szemléletet közvetítsük, melyet a családi életük során is sikeresen alkalmazhatnak.

Napirendünkben változatos tevékenységet biztosítunk a gyermekek számára, melyben a mozgás a pihenés, a játék megfelelő arányban váltakozva szerepel.

A szervezet edzése, a betegségek megelőzése

A testi nevelés dinamikus részfeladata a szervezet aktív megerősítése. Ezzel az egészség gyengülésének, elvesztésének megelőzését biztosítjuk.

Fontos a testi - szellemi - fizikai edzés. Ki kell védeni a káros hatásokat, vagy károsodás nélkül el kell viselni. Edzéssel tudatosan és szervezeten készítjük fel a szervezetet az alkalmazkodásra.

Edzésnél különösen ügyelünk a mértékre. A fokozatosság fontos, de figyelembe kell vennünk a gyermek egyéni edzettségi fokát. A szervezet erősítésének fő formája a mozgáskészség fejlesztése. Ennek biztosítója az óvodai testnevelés foglalkozás.

Célszerű tervezett formában, gimnasztikával előkészítve, játékkal kiegészítve, a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve tervezni, mert csak így fejlesztő hatású. Itt alakítjuk ki a gyerekekben a sokoldalú testmozgást, hogy elsajátíthassák az eredményes mozgásos cselekvéseket, hogy a mozgásigény életszükségletükké legyen. A helyesen megválasztott mozgások többféleképpen erősítik a szervezetet.

Fejlesztjük az erőt, az állóképességet, a gyorsaságot, ügyességet, ruganyosságot.

A fenti pszichofizikai képességek kialakítása érdekében végzett rendszeres testmozgás biztosítja a keringési szervek fejlesztését, edzését.

A természet természetes erőinek felhasználását elengedhetetlennek tartjuk az edzés szempontjából.

A szabad levegőn való tartózkodás, a séta, a kirándulás különösen egészséges. A légfürdőzés fontos az edzés szempontjából.

A napozás előnyei mellett ügyelünk a negatív hatásokra (pl.: a nyári időszakban 11 órától árnyékos helyen tartózkodunk, így védjük a gyerekeket a káros sugárzás ellen). A szabad levegőn való tartózkodás, a napsütésben való fürdőzés hatványozottan erősíti az óvodás kisgyerek ellenálló képességét.

Az egészséges életritmus, a helyes életmód, a napi tevékenységek, a rendszeres testmozgás, az edzés az egyén kiegyensúlyozottságának, kellemes közérzetének alapvető feltétele.

Az óvónő feladata az egészséges életmódra nevelés terén

- Vegye figyelembe a gyermek egyéni fejlettségét, érési ütemét.
- A szokás és – szabályrendszer alakítása a gyermekekkel
- A kialakított szokás-, és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése
- Ismerje meg a gyermekek étkezési szokásait.
- A kulturált étkezési szokásainak megismertetése, gyakoroltatása / kanál, villa használata, csukott szájjal rágás, a szalvéta rendeltetésszerű használata/
- A szülők meggyőzésével a szénsavas, túlcukrozott, serkentőszereket tartalmazó italok kiiktatása.
- Alakítsa ki a gyermekben a tisztaság igényét.
- Teremtse meg a feltételeket, hogy a gyermekek folyamatosan fejlettségüknek megfelelően végezhesék a testápolási teendőket.
- A gyermekek környezetében csak annyi tisztítószer és egyéb vegyszer alkalmazása, amennyi feltétlenül szükséges.

- A szülők megismertetése a gyermek egészségét szolgáló ruházatának jellemzőivel: lehetőség szerint természetes anyagból készüljön, kényelmes legyen, gumírozása ne legyen túl szoros, a cipő tartsa a gyermek bokáját.
- A gyermek levegőzésének biztosítása mindennap, mínusz 10 fokig.
- Teremtsen nyugodt feltételeket az alváshoz, pihenéshez
- Biztosítsa az alváshoz szükséges friss levegőt.
- Ismerje meg a gyermekek alvási szokásait.
- Teremtsen lehetőséget arra, hogy a nem alvók csendesen tevékenykedhessenek.
- Erősítse az egészséges életmód fontosságát.
- Ismerje meg a gyermekek igényeit, egyéni jelzéseit, otthonról hozott szokásait.
- Bátorítsa a gyermekeket, ismerje el az elért eredményeiket.
- Alakítsa ki az életkornak megfelelő helyes életritmust, napirendet.
- A nevelőmunkát közvetlenül segítő munkatársakkal rendszeresen beszélje meg a gondozási és szervezési feladatokat.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása.

Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátását

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermekek önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek, használják a toalettet.

- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, és a helyére teszik azokat.
- Szükségeit képes önállóan kielégíteni.
- A toalett használatát követően használják a toalettpapírt.
- A toalett használata után, valamint egyéb szennyező tevékenység után kezet mos, a kezét szárazra törli.
- A tisztálkodási eszközök megválasztásában és használatában önállóak, vigyáznak rá, helyükre teszik azokat.
- Zsebkendőjüket önállóan használják.
- Az öltözködésben önállóak, képesek megválasztani a helyes sorrendet. Ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket befűzik, megkötik.

- A hőmérsékletnek megfelelően öltözködnek.
- Ruhájukat összehajtva a helyére teszik. Ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre törekvés. Ismerik ruházatuk tisztántartásának lehetőségeit.
- Esztétikusan terítenek, kulturáltan étkeznek. Megfelelően használják a kanalat, villát, szalvétát.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak.
- Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Az asztal mellett természetes testtartással ülnek.
- Tudnak ajtót nyitni, csukni, csendben közlekedni.
- Környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Megfelelően használják a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket.

III.3. Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberi kommunikációnak a legfontosabb eszköze.

A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van.

A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad.

Az óvodapedagógusnak és a dajkának ügyelnie kell a beszéd stílusára, és a megfelelő hangsúlyra. Az anyanyelvi nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelőmunka legapróbb mozzanatában is. A beszédet nem örököljük, hanem környezetünktől tanuljuk. A kognitív fejlődés egyik meghatározója a nyelvi – kommunikációs fejlettség, melyet a környezet beszédkulturája is befolyásol. Feladatunk valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása. A gyermekek kommunikációs képessége nagymértékben függ a családi szocializációtól. A legerősebb szocializációs tényező éppen a szülői modell, amely befolyásolja a gyermek későbbi beszédét is.

Az óvodapedagógusnak a differenciált egyéni bánásmód alkalmazásával kell segítenie a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és a nyelvileg kiemelkedően fejlett gyermekeket egyaránt.

Az általános nyelvi hiányosságok a gondolkodást, az írás – olvasás elsajátítását megnehezíthetik. A gyermek, nyelvi fejlettségét meghatározza az auditív percepció fejlettsége, az auditív differenciálás képessége és az auditív memória minősége. Fejlesztése fontos feladatunk. A gyermek gondolkodását és beszédét fontos a cselekvéssel összekapcsolni. A beszéd fejlesztése a nap folyamán bármikor, bármilyen tevékenység közben lehetséges.

Óvodai nevelésünk során törekszünk arra, hogy egyidejűleg, minél több érzéketi modalitást kapcsoljunk be a fejlesztésbe.

Fontos feladatunk a gyermek beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, a gyermekek meghallgatása.

Felmérjük a beszédhibás gyermekeket, szükség esetén logopédushoz irányítjuk őket, s a logopédussal együttműködve fejlesztjük beszédét. Az anyanyelvi és az irodalmi nevelés

egymástól elválaszthatatlan. Óvodánkban heti két órában logopédiai ellátásban részesülnek azok a gyermekek, akik beszédproblémával küzdenek.

A nyelvi képességek fejlesztésének egyik leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás, dramatikus játékok. Ezen keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes kiejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A gyermekek a meséből sok új fogalmat ismerhetnek meg, bővül szókincsük, kommunikációjuk, kooperativitásuk is fejlődik.

Célunk:

- a nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetése, és megszerettetése,
- az irodalmi érdeklődés felkeltése, ösztönzése,
- a biztonságos önkifejezés megalapozása,
- a helyes nyelvhasználat kialakítása, javítgatás elkerülése,
- a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtása,
- a gyermeki tapasztalatokra, élményekre építve, olyan környezet megteremtése, mely változatos tevékenységen keresztül lehetőséget biztosít további élmények megszerzésére,
- a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása és erre való ösztönzése,
- olyan óvodai légkört igyekszünk teremteni, ahol „minden kinyílik” (érzelem, képzelet, érzékek, kíváncsiság és a beszédkedv).

Az irodalmi művek kiválasztásának fontos alapelvei:

- tiszta forrásból
- megfeleljen a gyermek és a csoport fejlettségi szintjének
- feleljen meg az óvónő egyéniségének
- a négy őselemhez, az adott évszakhoz, ünnepekhez és jeles napokhoz is kapcsolódjanak.

Az irodalmi anyag kiválasztásánál a kisebbeknek a mondókákat, höcögtetőket, hintáztatókat, rövid láncmeséket, állatmeséket, egyszerű népmeséket és mű-meséket tartjuk megfelelőnek. Nagyobbaknál már több versszakos mondókákat, verseket, kiszámolókat, bonyolultabb állat – és tündérmeséket, a népmese és műmese köréből, folytatásos történeteket, találós kérdéseket, tréfálkozókat, csúfolódókat, szólásokat és közmondásokat is választunk.

Fontos számunkra a bábozás, a drámajáték.

Ezen tevékenységek során a gyermekek személyiségének, közösségi magatartásának, beszédének, erkölcsi ítéleteinek fejlesztése a célunk. A bábok útján eszméket tolmácsolunk, amelyek a gyermek személyiségének fejlődését, kibontakoztatását szolgálják. Megtanítjuk a szép, igaz, jó meglátásra, egy tisztább életforma szeretetére. Lényeges elem a beszéd, így nagyon sok új fogalmat, kifejezést ismerhet meg a gyermek. A báb nagy hatással van a gyermekekre (beleélik magukat a szereplők életébe, ezáltal nevelő hatásúak, fokozódik a figyelmük, esztétikai érzékük, kreativitásuk, szem-kéz koordinációjuk és észlelésük, erkölcsi érzékük.

Óvónő feladatai az anyanyelvi nevelés terén:

Beszéde legyen követésre méltó, kifogástalan.

Mondatszerkesztése legyen egyszerű, de változatos.

Tartózkodjon a túl erős és a túl halk, monoton beszédétől.

Törekedjen a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására

Fejlessze a gyermekek gondolkodását, ösztönözze beszédre őket.

Hallgassa meg a gyermeket.

Válaszoljon a gyermekek kérdéseire, elégítse ki a kíváncsiságukat.

Figyeljen arra, hogy a gyermekek beszédkedve fennmaradjon.

Ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját.

Figyeljen a családban előforduló beszédhibákra is.

Hívja fel a szülők figyelmét az otthoni beszélgetések fontosságára.

Ismerje meg az óvodába kerülő gyermekek szókincsét.

Szűrje ki a beszédhibás gyermekeket, kérje szakember segítségét.

Legyen türelmes, érdeklődő, figyelmes és közvetlen, legyen képes a gyermekekkel meghitt beszélgetést folytatni.

Törekedjen arra, hogy a gyermekek egymás beszédét figyelemmel kísérjék.

Közvetítse érzelmeit metakommunikatív elemekkel.

Fejlessze a gyermekek metakommunikációs készségét.

Bővítse aktív és passzív szókincsüket.

Fejlessze beszédértésüket, mondatalkotási készségüket.

Késztesse a gyermekeket gondolatainak, érzelmeinek, szükségleteinek, kívánságainak szóbeli kifejezésére.

Törekedjen arra, hogy a gyermekek tevékenysége során kialakuljon a párbeszéd, az egymásra figyelés.

Érje el, hogy a gyermekek az udvarias beszédformákat használják.

Kezdeményezzen hangfejlesztést szolgáló játékokat.

Használja a bábjátékot, mint az anyanyelvi nevelés egyik fontos eszközét.

Törekedjen arra, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény és képesség a beszéd kapcsolatokon alapuló együttműködésre.

Gondolja át az anyanyelvi nevelés feladatait, az egyes nevelési tartalmak területén.

Segítse a gyermekeket, a másság elfogadásában

Fejlessze a gyermekek képességét.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése.

Képes vizuális, auditív differenciálásra.

Térbeli viszonyokat, az idő múlását jelölő kifejezéseket képes felismerni, megnevezni, alkalmazni.

Figyelme életkorához képest tartós.

Érthetően, tisztán beszél.

Kérdésekre adekvát választ ad.

Szókincse életkorának megfelelő.

Jól használja a metakommunikációs eszközöket.

Bátran, szívesen kommunikál a társaival, a felnőttekkel.

Képesek a hallott szöveg megértésére.

Verbális emlékezete korának megfelelő.

Egyszerűbb történeteket, mesét képes önállóan is elmondani.

Ismeri és használja az udvariassági szavakat /kérem, köszönöm, légy szíves stb/

Tud szemkontaktust teremteni és tartani.

Élményeit, gondolatait el tudja mondani.

Alkotás közben beszélgetnek, énekelnek, mondókáznak.

Figyelmesen végighallgatják társaikat és a felnőtteket.

Beszédük megfelelő sebességű, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű.

Beszédüket természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.

A természeti és társadalmi környezetükből szerzett tapasztalatokat, élményeket emlékezetükben felidézik.

A tanult mondókákat, verseket, meséket felidézik, eljátsszák.

Értelmi nevelés

Az értelmi nevelés a nevelés azon oldala, amely a művelődési anyag rendszeres feldolgozása során fejleszti az értelmi erőket, képességeket és hat az óvodáskorú gyermek világképének kialakulására.

Mi a feladatunk?

- Fejlesztenünk kell az értelmi képességeket.
- Lehetőséget kell adnunk a képességek megnyilatkoztatására.
- Biztosítanunk kell a képességek optimális kibontakoztatásának lehetőségét.

Két alapvető emberi tevékenységre támaszkodhatunk: ez a tanulás és a munka. E kettő elsajátítása és megszerettetése fontos. De szükséges a megfelelő érzelmek átélése, magatartáskultúra kialakítása, a gondolkodás fejlesztése, belső motivációs szükséglet kialakítása.

Az értelmi nevelés akkor tölti be szerepét, ha az egyéni képességek megnyilatkozhatnak. A különböző képességek minden esetben gyakorlati tevékenységet igényelnek és a megfelelő tevékenységek gyakorlásával alakulnak ki.

A tanuláshoz szükséges pszichés funkciók:

- mozgás és orientáció,
- percepció,
- beszéd, nyelv, kommunikáció,
- figyelem, emlékezet, szerialitás,
- gondolkodás, képzelet, fantázia,
- szociális készségek.

A **figyelem** előfeltétele és következménye a tanulásnak. Fejlesztjük terjedelmét, koncentrációját, stabilizációját. Ezért fontosnak tartjuk az óvodai nevelésben a cselekedtetést, tevékenykedtetést.

A valóságot **észleléssel, érzékeléssel** közvetlenül ismerjük meg. Az érzékszervek fejlődése óvodás korban funkcionális, azaz használat közben fejlődik. Minél fejlettebb az első inger, annál eredményesebb a folyamat, ezért fontos, hogy minél több érzékszervre hassunk. A megismerő tevékenységek fejlődése a játékhoz kapcsolódik. Az óvodás térben, időben való tájékozódása az élménygondolkodás folyamatán halad.

A **megfigyelés** fejlesztése és irányítása a tapasztalatszerzésnél fontos mozzanat. Engedjük a kisgyereket „látni”.

Az **emlékezet** fejlesztése fokozatos és folyamatos. Óvodáskor kezdetén az önkéntelen emlékezet dominál, majd kezd kifejlődni a szándékosság. Kezdetben a mozgás és cselekvés határozza meg a kisgyerek emlékezetét: az emlékezet cselekvésbe ágyazottan fejlődik. Ezután a vizuális emlékezet az uralkodó. Képekre, tárgyakra emlékszik jobban. 5. életév a szándékos emlékezet megjelenésének ideje, megnövekszik az emlékezet terjedelme.

A **képzelet** szoros kapcsolatban áll az észlelési tapasztalatokkal. Fejlesztünk kell a reprodukív, produktív képzeletet. A gyermeki képzelet legtipikusabb megnyilvánulási formája a játék és mese.

A **gondolkodásnak** fontos a szerepe a viselkedés szabályozásában, a külvilághoz való alkalmazkodásban (szocializáció), éntudat, önismeret formálásában. Mik segítik a gondolkodás fejlődését? Az egyéni tapasztalatok, a gondolkodási sémák, a mozgásos aktivitás.

Hol szerezheti a kisgyerek a tapasztalatot? Séták, kirándulások alkalmával, ha valós helyen megfigyelheti a dolgokat.

A fogalmak elsajátításában fontos szerepe van a cselekvésnek, de ehhez kell, hogy szóbeli magyarázatot kapjon a felnőttektől.

A gondolkodás a tárgyakról kialakult szemléletes képek, fogalmak, valamint műveleti készségek formájában felhalmozott ismeretekre és képességekre támaszkodik.

A felidézett tapasztalatok az új helyzetben történő alkalmazás folyamatában új elemekkel gazdagodnak és a gondolkodási sémák tovább fejlődnek. A gyermeki értelem fejlődésében igazi minőségi változások, ugrások figyelhetők meg a 7. életévben.

Az értelmi fejlesztésnek feltétele a helyes módszerek megválasztása, a megfelelő eszközök biztosítása és a jó óvónő - gyerek viszony.

Az óvodás gyermek értelmének megnyitása elsősorban érzelmein keresztül lehetséges. Fejlődése az érés és a fejlesztés együttes hatásaként jelentkezik.

A kisgyerek létszükséglete a játék, ebben él és fejlődik. A játék az egész személyiségre hat és a tanulás számtalan lehetőségét hordozza magában.

Feladataink az értelmi nevelés területén:

- Építünk a fejlődés, fejlesztés szempontjából a gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre, tevékenységvágyra.
- Figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat.
- Tudjuk azt, hogy mindenki a saját énjén keresztül érzékeli, észleli, értékeli a világot.
- Kielégítjük a testi, lelki, szellemi szükségleteket.
- A gyerek egyéni sajátosságait ismerve fejlesztjük képességeit.
- Megismertetjük a társadalmi, természeti környezettel, amivel szoros érzelmi kapcsolatot alakítunk ki.
- Helyi lehetőségekre támaszkodva, igazodva az életkori sajátosságokhoz biztosítjuk az értékközvetítést.

III.4. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés biztosítása

Az óvodánk segíti a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését és tudatának alakulását és teret enged önkifejező törekvéseinek.

Arra neveljük gyermekeinket, hogy megértsék, az emberek különbözőségét.

Célunk: a gyermek szociális személyiségjegyeinek fejlesztése az egészségügyi szokások területén, alapvető udvariassági szokások területén, valamint a tevékenységhez kötődő együttműködési formákban.

Váljék a gyermek igényévé a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van igénye, egyedül is tevékenykedhessen és ilyenkor a többiek alkalmazkodjanak hozzá.

A kisgyermek életkori sajátosságát szem előtt tartva, teret engedünk az egyéni sajátosságok felszínre kerülésének és az egyéni bánásmód fokozottabb érvényesítésének.

Az érzelem összetett lelki jelenség. Mivel a kisgyermekkort az érzelmek dominanciája jellemzi, ezért tulajdonítunk nagy jelentőséget a gyermek érzelmi fejlődésének.

A gyermeket állandó értékrendnek kell körülvennie a derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör mellett. Nevelőmunkánk során a gyermekeket annak elfogadására és megértésére neveljük, hogy az emberek különböznek egymástól.

Az érzelmek, az érzelmi élet a testi állapotra is befolyással vannak. Az érzelmi élet megzavart egyensúlya testi tünetekben is mutatkozhat. Ugyanakkor a biztos érzelmi egyensúly viszonylag rossz körülmények között is jó állapotban képes tartani a gyermeket.

Az érzelemfejlődés során először az alapszintű érzelmek jelennek meg; öröm, szeretet, félelem, harag, düh.

Társas és közösségi tevékenység

A gyermekekkel szemben támasztott két fő követelmény: tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni.

Fontos feladat már az óvodában tudatosan törekedni a társas kapcsolatok és a közös tevékenység értékeinek megbecsülésére:

- közösségi érzés
- közösségi tudat
- közösségi magatartás kialakítása
- mások megbecsülése

- közös szokások
- hagyományok tiszteletben tartása
- csoport közvéleménye

Az óvodai gyermekközösség kialakítása a tevékenységek rendszerén keresztül valósítható meg. Az egyéni örömkön túl, a közös élményt is erősíteni kell. Lényege a sokszínű és változatos tevékenység biztosítása. A helyes szociális viselkedés megtanulásának színtere az óvodai csoportközösség.

A tevékenységek gyakorlása közben a gyermek erkölcsi tulajdonságai (mint például: az együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akarata (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődik és megalapozzuk szokás - és normarendszerét.

Az óvodapedagógus feladatai a társas, közösségi tevékenységgel kapcsolatban

- biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai mindennapok biztosítása, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktus felvételre. A napirend figyelembe veszi a gyermekek egyéni sajátosságait és rugalmasan változtatható
- a felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban: egymás meghallgatása, összetartozás élményének elmélyítése, szülők és gyermekek bizalmának megnyerése
- a gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együtt játszás, együtt dolgozás képességének kialakítása és gyakorlása: egymás gondolatainak meghallgatása, közösségi magatartás fejlesztése
- a konfliktusok kezelése: reális értékelés fejlesztése
- a csoportért érzett felelősségérzet kialakítása
- a demokratikus szabályok betartásának gyakorlása
- arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak a társaik irányában tolerálni a „másságot”, elfogadni egymás személyiségét.
- alakítsa ki saját csoportja hagyományait, szokásrendszerét, jelképrendszerét, amely mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését,
- segítse a gyermekbarátságok kialakulását.
- segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.
- szervezzon közös tevékenységeket a gyermekek és a családok számára.

Az új gyermekek beszoktatása

A gyermek szocializációja a családban kezdődik, és az óvodában folytatódik. Fontosnak tartjuk, hogy az első benyomások élményszerűek legyenek a szülőknek, gyerekek egyaránt.

Egy jó óvoda sokban hasonlít egy jól szervezett családi életéhez. Amíg a gyermek távol van az otthonától, szülőpótlóra, a családi légkör biztosítására van szükség.

A kapcsolatfelvétel a beíratással kezdődik.

Három - négy éves kortól lassan felébred a gyermekek igénye arra, hogy a családon kívüli társas együtt létben is legyen részük, s ilyenkor jó, ha elmehetnek az óvodába.

Azt tapasztaljuk, hogy az óvodába járás kezdetét nem a gyermekek társak utáni vágya, sokkal inkább a családok anyagi helyzete befolyásolja.

Óvodánkban régi hagyománya van már a szülővel együtt történő ún. „beszoktatásnak”

A gyermek beszokását megkönnyíti, ha már rövidebb – hosszabb ideig el tud szakadni az anyától.

Az intézményünkbe beíratott gyermekeket a kötetlenebb nyári időszakban szívesen fogadjuk egy-egy látogatásra, ismerkedésre a szülővel együtt.

A szülőknek ilyenkor lehetőségük van arra, hogy beszéljenek elképzeléseikről, elvárásaikról. Érezzék, hogy „én és a gyermekem fontosak vagyunk, számítanak ránk”.

Év közben egy napra „Nyitva van az aranykapu!”. Ezen a napon a leendő óvodások egy délelőtti jöhetnek az óvodába, amikor játszhatnak az óvodásokkal, ajándékkal kedveskedünk nekik.

A gyermekek csoportokba történő elhelyezésekor figyelünk az egyéni kérésekre. Pl.: testvérek egy csoportba kerüljenek, vagy a szülő kérésére külön, barátok, jó ismerősök kapcsolatainak ápolása azonos csoportba kerüléssel.

Az óvodakezdés időpontjának megválasztásában messzemenően figyelembe vesszük a szülők kérését, igényeit.

Azon vagyunk, hogy egy időben csak egy gyermek érkezzen újként a csoportba.

A várható gyermeklétszám és névsor ismeretében az új gyermekek fogadása arányosan elosztva és hosszabb távon is tervezhető.

A beíratáskor ajándékkal fogadjuk a gyermekeket.

A szülőknek egy köszöntő levelet nyújtunk át azzal a szándékkal, hogy a készülődésben segítsük őket.

A befogadás, a gyermek a szülő és az óvodai dolgozók számára is nagy erőpróba. Fontos az óvodavezető és az óvodapedagógusok összetartó szerepe.

Óvodapedagógus feladatai a beszoktatással kapcsolatosan

Az anyás–apás befogadással teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermek közösségbe való beilleszkedéséhez.

Teremtsen meg az ideális fogadás feltételeit (jel választása, otthonról hozott kedvenc tárgyak, mondóka, vers.)

Ismertesse meg a gyermekekkel a csoportszobát, barátságos és vonzó játékfeltételeit.

Beszélgjen meg az óvodakezdés ütemezését.

A gyermek sajátos szokásait megjegyzés nélkül fogadják el, érvényesítsék az elfogadás elvét.

Figyelje meg a gyermeket a befogadási időszakban, tapasztalatait rögzítse.

Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtésével segítse a gyermekek társas kapcsolatainak alakítását, „én tudatának”, „én érvényesítő” törekvéseinek fejlődését.

Szülői értekezlet keretében tájékoztassák a szülőket az óvoda napi életéről, arról hogy milyen téren számítanak segítő munkájukra, mutassák be az óvoda nevelési törekvéseit.

Alakítsa ki a gyermekek által jól követhető szokás és szabályrendszert (viselkedési normák, erkölcsi szokások).

Kísérje figyelemmel a közösségen belül az egyes gyermekek fejlődési ütemét.

Alakítsa ki saját csoportja hagyományait, szokásrendszerét, jelképrendszerét, amely mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését.

Vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait.

Kiemelten figyeljen azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív hatások, társadalmi-kulturális hátrányok gátolják.

Működjön együtt a családdal, a gyermekvédelmi szolgálattal, a nevelési tanácsadóval, családgondozóval, a veszélyeztetettség enyhítése, a hátrányok csökkentése miatt.

Segítse a gyermekbarátságok kialakulását.

Segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.

Szervezzon közös tevékenységeket a gyermekek és a családok számára

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, az óvodában dolgozó felnőttekhez.
- Képesek a kapcsolatteremtésre a felnőttekkel és a társakkal.

- Képesek felmérni saját helyzetüket a csoportban.
- Készek a társakkal való együttműködésre.
- Képesek társaik akaratát tudomásul venni.
- Elfogadják társaik kezdeményezéseit.
- Képesek a konfliktusos helyzetek megoldására, kivédésére felnőtt segítsége nélkül is.
- Örülnek a csoport közös sikereinek.
- Szívesen tevékenykednek a csoport érdekében.
- Önállóak a véleményalkotásban, döntésekben, választásokban, a vállalt feladatok elvégzésében.
- Gyakorolják a tapintatos viselkedést.
- Ismerik és értik az óvónő metakommunikációs jelzéseit.
- Tisztelettudóak, figyelmesek a felnőttekkel és társaikkal. Szívesen segítenek, ha annak szükségét látják.
- Igazmondásra törekcsenek.
- Feladattudatuk kialakulóban van, ami a feladatok megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.

III.5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek közoktatási esélyeinek biztosítása:

- sajátos nevelési igényű gyermekek,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek
- hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek
- tehetséges gyermekek.

A különleges figyelmet igénylő gyermekek nevelési esélyeinek biztosítása érdekében a nevelési, oktatási intézmények, az oktatást-nevelést segítő intézmények, és a gyermekjóléti szolgálat **folyamatos együttműködésére** van szükség.

Óvodánk felvállalja az SNI/b, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességeivel küzdő gyerekek és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek BTM nevelését.

A fejlesztő munkahelyi rendje:

- óvodavezető a gyermek beiratkozásánál rövid, feltáró beszélgetést folytat a szülővel, annak feltárása érdekében, hogy vannak-e a gyermekkel kapcsolatosan felmerülő problémák,
- kér-e a család bármilyen segítséget az óvodától illetve kap-e segítséget önkormányzattól egyéb szervektől,
- óvodapedagógusok minden új, beiratkozó gyermeknél a szülővel elbeszélgetnek, fejlődési lapot töltenek ki a gyermek eddigi fejlődésével kapcsolatosan
- minden gyermek esetében egyéni fejlődési lapot vezetünk, amelyre a gyermekkel kapcsolatos megfigyeléseinket vezetjük,
- a gyermekkel kapcsolatos megfigyeléseinket adott időszakonként értékeljük és probléma esetén az óvodapedagógusok az óvodavezető és a gyermekvédelmi felelős felé jelzik,
- az óvodavezető, mint a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetője konzultációt szervez az érintettekkel (szülő, Családsegítő, Gyámhatóság, Pedagógiai Szakszolgálat,

helyben illetékes Jegyző stb.) és amennyiben szükséges hatósági lépéseket kezdeményez a probléma jellege és súlyossága szerint.

A fejlesztés formái:

- az SNI/b és BTM gyermekeket egyéni és óvodai csoporton belüli differenciált foglalkoztatásban részesítjük,
- fejlesztésüket logopédus illetve fejlesztőpedagógus vezeti, szakvélemény alapján,
- negyedévente konzultáció, értékelés, illetve a következő negyedév fejlesztési tervének elkészítése,
- szükséges és előre tervezett kontroll- vizsgálatok figyelemmel kísérése, ehhez pedagógiai vélemény készítése.

A fejlesztési tevékenység dokumentációja:

- SNI/b esetében csoportnapló, egyéni fejlesztési lapon, fejlődési napló,
- BTM esetében csoportnapló, egyéni fejlődési lap.

A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekek és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek nevelésének célja:

Cél: A gyermek egészséges énképe, önbizalma, kudarcűrő képessége, önállósága, kooperativitásának kialakítása, alakítása, formálása. Készségeinek fejlesztése.

Óvodapedagógus feladatai:

- a gyermek érdeklődési területének feltárása
- feladattudat, ismeretszerzési motiváció kialakítása
- nyelvi kifejezőkészség, kommunikációs készség fejlesztése anyanyelvi játékokkal, drámajátékokkal,
- mozgásfejlesztés, elsősorban a vestibuláris, makro-mikromozgások, manipuláció fejlesztése, testséma fejlesztés, irányok differenciálása,
- percepció fejlesztése, elsősorban a vizuális, auditív, taktilis, kinesztétikus érzékelés,
- orientációs készségek fejlesztése, elsősorban idő és térbeli tájékozódás,
- figyelem, emlékezet, szerialitás fejlesztése,
- gondolkodás, képzelet, fantázia fejlesztése.

- konzultál külső szakemberrel, igénybe veszi a segítségét, a gyermekek egyéni szükségleteihez igazított fejlesztési tervet készít,
- differenciált fejlesztéssel biztosítja, hogy a gyermek a maga szintjén és ütemében, képességei szerint tudjon kibontakozni, fejlődni.
- a fejlődés nyomon követését természetes élethelyzetben, folyamatosan végezi, tapasztalatait a gyermek egyéni lapján rögzíti.
- a cselekvésbe ágyazott tevékenységhez kellő időt, alkalmat biztosít.
- nagy mennyiségű, változatos (taktilis, mozgásos, látási, hallási) ingerek biztosításával bővíti a gyermekek tapasztalati és ismereti körét
- az alapmozgások, a szociális készségek, az önkiszolgálás, a kognitív funkciók fejlesztése,
- az adekvát játékhasználat elősegítése.
- a nevelőmunkát közvetlen segítő munkatársát tájékoztatja nevelési elképzeléseiről, módszereiről, hogy milyen célok érdekében, hogyan kívánja a gyermekek fejlesztését megvalósítani.
- szociális készségek fejlesztése.

Óvodánkban a fejlesztőpedagógiai és óvodapedagógusi feladatok az SNI/b és a BTM gyerekek ellátásában komplex módon tud megvalósulni, mivel két óvodapedagógus végzettségű kolléga megszerezte másoddiplomás képzés keretében a fejlesztőpedagógusi végzettséget is.

Tehetséggondozás az óvodában

Minden gyermekben ott rejlik a tehetség szikrája. Az óvónő feladat, hogy lángra lobbantsa e szikrát.

Az óvodapedagógus az óvodában töltött időt a gyermek megfigyelésével, fejlesztésével, a gyermekkel való foglalkozással tölti. Ebben az időben lehetőség nyílik a gyermek sokoldalú megismerésére, képességeinek feltérképezésére.

Az óvodapedagógus feladata, hogy felismerje, azonosítsa és gondozza a kis tehetségígéretek. Mindezt tudatos tervezéssel, hely, idő, eszköz, szakértelem biztosításával a gyermek szolgálatába állítsa.

Minden gyermeknek módjában áll kíváncsiságát kielégíteni, kreatív, alkotó tevékenységben részt venni, a számára érdekes területeken tevékenykedni. Az Oroszlányi Pedagógiai Szakszolgálat keretei között működő tehetséggondozó csoporthoz is tudjuk irányítani a tehetséges gyermekeket.

Tehetségfejlesztés lehetőségei óvodánkban:

- személyes megfigyelések, beszélgetések szülővel, gyermekkel, amely a tehetség beazonosítását szolgálják,
- differenciált foglalkoztatása a gyermeknek,
- jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése,
- kimagasló tehetségek szakemberhez történő irányítása.

Gyermekevédelem

„Ahhoz, hogy kiegyensúlyozott önálló és szociális személyiség váljék valakiből, két dolog szükséges. Egyik az elfogadó közösség, a másik az érzelmi biztonság.”

Buda Béla

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek hozzánk. Fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés. Óvodánkban a gyermekevédelem szorosan kapcsolódik az intézmény pedagógiai tevékenységéhez.

Olyan légkört, igazgatási, pedagógiai tevékenységet kell kialakítanunk, amely kizárja azt, hogy a gyermek származása, színe, neme, vallása és nemzeti-etnikai hovatartozása vagy bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetbe kerüljön.

Intézményünkben minden óvodapedagógus nagy figyelmet fordít a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre, munkájukat külső, partnerintézményekben dolgozó szociálpedagógus, gyógypedagógus, tehetséggondozó segíti.

Pedagógiai tevékenységünkben alapvető feladatunk garantálni:

- a feltételeket, melyek ahhoz szükségesek, hogy a gyermek képességeit kibontakoztathassa
- szükség szerint leküzdhesse azokat a hátrányokat, melyek születésénél, családi és vagyoni helyzeténél fogva fennállnak.

Célunk alapvetően:

- a gyermekek családban nevelkedjenek
- a szülőktől kapják meg elsősorban a támogatást, gondoskodást
- a szülőkkel, családokkal való kapcsolattartás az óvodapedagóguson keresztül
- évenként (szükség esetén folyamatosan) feltárjuk azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, ill. veszélyeztetik

Feladatunk:

- segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére
- az óvodai keretek közötti kompenzálás

- az egyéni bánásmód, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése
- a tapintatos egyéni, személyes kapcsolattartás
- szülőkkel való kapcsolattartást bővítjük (fogadóórák, családlátogatások)
- a családok tájékoztatása, irányítása a különböző szakterületekre, hogy igénybe vehessék a szociális hálót
- kapcsolattartás a Családsegítő és Gyermekjóléti Intézménnyel, Gyámüggyel.

Minden óvodapedagógus feladatkörébe tartozik:

- a nevelési folyamat során vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, fejlődésük ütemét, szociokulturális helyzetét
- segítse a gyermekek képességeinek kibontakoztatását
- segítse a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását
- működjön közre a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények eltárásában, megszüntetésében
- tartsa tiszteletben a gyermek emberi méltóságát, jogait
- működjön együtt a gyermekvédelmi felelőssel, minden esetben tájékoztassa a veszélyeztetett gyermek helyzetéről, az adott problémáról
- közösen keresse meg a probléma megoldását
- a gyermekvédelmi felelőssel közösen látogassa meg a problémás gyermekek családját
- a családról szerzett adatokat tartsa titokban

Intézményünkben a veszélyeztetett gyermekek nyilvántartásba vételének szempontjai:

- súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés
- testi – lelki bántalmazás
- erkölcstelen családi környezet
- italozó szülők
- bűnöző családi háttér
- egészségügyi okok (súlyos érzékszervi károsodás valamint súlyos tartós betegség)

A óvodapedagógusok az óvodavezetőt folyamatosan, a nevelőtestületet évente két alkalommal tájékoztatják tevékenységükről. A gyermekvédelmi munka fő feladata a prevenció és a segítségnyújtás. Jellemzi a humánus megértés, támaszkodás és szeretetpótlás.

Hátrányos helyzetű gyermek/tanuló az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát megállapította.

Halmazottan hátrányos helyzetű az a gyermek/tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője/szülei... a gyermeket megillető szolgáltatás megállapításához a szülő nyilatkozata szerint – legfeljebb az iskola 8. évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be, továbbá az a gyermek, akit tartós nevelésbe vettek.

Veszélyeztetettség olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi-, érzelmi-, értelmi- vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Az óvodavezető feladatai:

A gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése.

A vezető felelőssége kiterjed a nevelőmunka egészséges-biztonságos feltételeinek megteremtésén túl, a gyermekbalesetek megelőzésére is.

Egészséges életmód biztosítása – rendszeres egészségügyi vizsgálatok biztosítása.

Óvodai beíratás során, valamennyi 3. életévét betöltő gyermek illetve valamennyi halmazottan hátrányos helyzetű gyermek felvételének biztosítása.

Esélyegyenlőség az óvodában

A hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első évei meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában.

Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül – rendkívül fejleszthetők.

A szegényebb családok gyermekei öt éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest. Az elmaradás oka a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönzése a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek okozta terhek és az otthoni környezet hiányosságai miatt. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. Nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások – szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve – sikeresen ellensúlyozhatók.

A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

Alapelvek:

- Az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések az óvodai nevelési programba megjelennek.
- Minden gyermek sikeressége legyen biztosított.
- A gyermek sikeressége az intézmény sikerességének záloga.
- A partnerközpontú működés továbbberősítése.
- A szakmai ismeretek folyamatos bővítése, újítása.

A hátrányos helyzet leküzdésének alapfeladatai:

- Élménygazdag, biztonságos, szerető légkör biztosítása, hogy a gyerekek szeressenek óvodába járni.
- A HHH és a HH gyerekek óvodai hiányzása csökkenjen, az iskolakezdést az óvoda-iskola átmenet kezelése legyen sikeres.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált oktatása-nevelése váljon lehetővé.
- Az óvoda hatékonyan segítse elő a szociokulturális hátrányok csökkentését.
- Megtörténik a folyamatos párbeszéd, kapcsolattartás és a párbeszéd legyen folyamatos a partnerekkel.
- Ezen feladatok innovatív nevelőtestületet feltételeznek.

Sikerfeltételek:

- A partneri kapcsolatok erősítése.
- A család és az óvoda értékrendjének közelítése.
- Az óvoda-iskola közötti átmenet zökkenőmentes megvalósulása.
- Fenntartóval való együttműködés az esélyhátrányok csökkentése érdekében intenzív legyen.
- Az összes érintett partner közötti kapcsolattartás megfelelő színvonalú legyen.

A megelőzés feladatai:

- A gyermeki – szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában
- Rendszeres kapcsolattartás a gyermek szüleivel.
- Biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése.
- A családot – gyermeket megillető kedvezményekhez való jutás elősegítése.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása.
- Együttműködés a gyermekvédelmi szervekkel.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítétek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

A feltárás feladatai:

- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet tüneteinek felismerése, a problémák feljegyzése.
- A tünetek okainak megkeresése.

A megszüntetés feladatai:

- A felzárkóztatás megszervezése.
- Egyéni tehetséggondozás.
- Induló hátrányok csökkentése.
- A szülők segítése a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez.
- A gyermekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása.
- Segítő szakemberek igénybevétele a problémák típusának megfelelően.
- Együttműködés konkrét esetekben a segítőkkel, jelzőrendszer működtetése.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

Az óvodavezető fő feladata a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése.

- A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezése és ellátása.
- A nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése.
- A gyermekbalesetek megelőzése.
- A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése.

A nevelőtestület gyermekvédelmi feladatai:

- Elősegíti a hátrányos helyzetű gyermekek óvodába járását.
- Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedéseket javasol.
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismeri és a gyermekvédelmi munka pedagógiai céljainak, feladatainak kidolgozása során figyelembe veszi.
- A veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kéri.

- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíti a gyermek családban történő felnevelését.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

A gyermekvédelmi felelős a nevelőtestület tagja, aki az óvodavezető megbízásából képviseli a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat. Szervezi, irányítja és részvételével elősegíti ezen szempontok érvényesülését.

- A gyermekvédelmi munka koordinátora.
- A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a gyermekekre ható ártalmakat, megvédi őket a testi – lelki, erkölcsi károsodásoktól, ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.
- A nevelési év elején feladattervet, gyermekvédelmi munkaprogramot készít.
- Feljegyzi a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedéseket, nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekeket.
- Szükség esetén családlátogatást végez a csoport óvónőivel, környezettanulmányt készít.
- Évente egyeztet a gyermekjóléti szolgálattal, szükség esetén az önkormányzat illetékes előadójával a nyilvántartást illetően.
- Tájékoztatja a szülőket gyermekvédelmi tevékenységéről, fogadóórájáról.
- Kapcsolatot tart a nevelési tanácsadóval, gyermekjóléti szolgálattal.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását
- A gyermekek érdekében teendő intézkedésekről tanácsot ad.
- Javaslatot tesz a különböző segélyezési formákra.
- Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében.
- Munkájáról nevelőtestületi értekezleten beszámol, írásos beszámolója az éves munkaterv része.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV.1. Az óvoda személyi feltételei

Óvodavezető	1 fő
Óvodapedagógus	3 fő
Dajka	2 fő
Összlétszám	6fő

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

Az óvoda nevelőtestülete magasan képzett, aktív, tenni vágyó pedagógus. Óvónőink keresik a lehetőséget a továbbképzésre, másoddiplomát illetve szakvizsgát szereztek az alábbi területeken: gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, környezeti nevelő szakpedagógus, pszichopedagógus. Számos módszerspecifikus továbbképzésen vettek részt. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakemberek közreműködését igényli.

Az óvodapedagógusok és a dajkák heti váltásban nevelik, fejlesztik a gyermekeket. Az óvodapedagógusok figyelembe veszik és tiszteletben tartják a családok nemzetiségi és etnikai hovatartozását, valamint az ehhez kapcsolódó elveiket. Feladatunk, hogy gyermekeink megismerhessék egymás kultúráját anyanyelvét.

Az óvodapedagógus és dajka közös munkájára jellemző az összehangolt, együttműködő kapcsolatra épülő tevékenység. Az óvodai nyitva tartás teljes idejére óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Az óvodapedagógusok elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, illetve mintát nyújtanak gyermekeink számára.

Az óvodapedagógus modell, példakép a gyermekek előtt. Alapfeladata a rábízott gyermekek nevelése. Pedagógiai és pszichológiai felkészültségével tartsa szem előtt az alábbiakat:

- Ismerje a rábízott gyermekek életkori szükségleteit.
- Alkalmazza a differenciált, egyéni fejlesztést.
- A gyermek fejlődését nyomon követi, erről személyiség lapot vezet, erről a szülőt tájékoztatja.
- Módszereit változatosan alkalmazza a különleges nevelési igényű gyermekekre is.
- Rendelkezik a gyermekek iránt megnyilvánuló együtt érző, oda és ráfigyelő magatartással.
- Etikusan viselkedik az óvodán belül és kívül.
- Igénye van az önképzésre, részt vesz a továbbképzésen.
- Problémamegoldó képességgel rendelkezik.
- A család mellett partnerként rész vesz a nevelési folyamatban.
- A gyermekek fejlődését szolgáló módszereket, értékeket, normákat közvetíti a szülők, kollégák felé.
- A helyi nevelési program alapján, a gyermeknevelés során megválasztja módszereit, eszközeit.
- Gondoskodik a gyermek testi épségének megóvásáról.
- Közreműködik a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában.
- A gyermekkel elsajátíttatja a közösségi együttélés szabályait.
- Tiszteletben tartja a gyermek és a szülő jogait.
- A nevelőmunkát segítőket (dajkák) vonják be a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe.
- A gyermekeket a helyes viselkedési normák betartására neveli.
- A nevelőmunkát segítő dajkák a közösség tagjaként valamennyien vállaljanak felelősséget a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatokban, döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítsék a legjobb megoldás kialakítását.

A nevelőmunkánkat segítő kollégák munkája nagyon fontos óvodánk jó hírnevéhez. Az óvoda külső – belső területeinek tisztaságára, gondozottságára a dajkák igényesek. A gyerekek nevelése terén is aktív segítői az óvodapedagógusoknak, különösen a gondozási feladatok ellátásában.

Munkabeosztásukat is úgy alakítottuk, hogy intenzívebben segítsék az óvodapedagógus nevelő munkáját, és aktívan részt vegyenek a csoportok napi életébe.

Valamennyi munkatárs folyamatos együttműködése, összehangolt munkája szükséges a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében.

A logopédus óraadóként heti rendszerességgel foglalkozik az erre rászoruló gyermekekkel.

IV.2. Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvoda épülete megfelelően szolgálja a gyermekek biztonságos óvodai életét. A foglalkoztató csoportszobák száma: 2. Minden szobához mosdó és öltöző tartozik. A csoportszobák lehetőséget nyújtanak a gyermekek mozgás és játékigényének kielégítésére. Világosak, esztétikusan berendezettek, tükrözik az óvodapedagógus egyéniségét, harmóniát árasztó színekkel, formákkal veszik körül. Az épület és az udvar berendezéseinek, játékainak (a tárgyi feltételeknek) az eszközjegyzékben szereplő eszközöknek a beszerzése folyamatos. A csoportszobák tárgyi felszerelése a gyermekek számára hozzáférhető módon és biztonságosan vannak elhelyezve.

Az óvodánk udvara, melyek füves területekkel, sok fával, örökzölddel rendelkeznek, valamint betonozott részek, homokozó, melyek lehetőséget biztosítanak mozgásos és szabadidős tevékenységek megszervezésére. Törekszünk arra, hogy minél nagyobb, egybefüggő játéktér alakítsunk ki udvarunkon.

IV.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egyéni és életkori sajátosságaihoz igazítjuk a napi és hetirendünket, amely megfelelő időt biztosít a gyermeki tevékenységek kibontakoztatásához. Fejlesztjük a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát, egész napos tevékenységek tervezésével, szervezésével. Nagy hangsúlyt kap a játék, mint a gyermekek elsődleges tevékenysége.

Nevelési célunkat a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek, képességeinek, egyéni adottságainak figyelembevételével kívánjuk megvalósítani, úgy, hogy nagy hangsúlyt fektetünk az egymás iránti tiszteletre.

Szükségletek

A gyermek fejlődő személyiség, életkoronként és egyénileg is változó testi és lelki szükségletei vannak, ebben a legnagyobb szerepe elsőként a családnak, majd az óvodának van, az óvodapedagógus folyamatos jelenlétével és közreműködésével.

Az óvónő feladata a gyermeki szükségletek kapcsán

- Az egészséges óvodai környezet megteremtése, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelés.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör és pozitív attitűd kialakítása. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni foglalkoztatása, szükség szerint együttműködés a gyermek fejlődését segítő más szakemberekkel, segítse elő a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását.
- Segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, a gyermek erkölcsi fejlődését, a magatartási szabályok elsajátítását, a családi élet értékeinek megismerését és megbecsülését.
- A gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése.
- Olyan légkör megteremtése, ami elősegíti a gyermek önkifejező, önérvényesítő törekvéseit, elősegíti kognitív képességeinek fejlődését.
- Az ismereteket sokoldalúan, tárgyilagosan, változatos módszerekkel közvetítse, szakszerűen tervezve.
- A pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt, valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatát teljesítse.

A tudatos fejlesztés feltételei

Az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt feladat.

Óvónő és a gyermek aktív együttműködése szükséges. A fejlesztés során abból kell kiindulni, ami a gyermeket foglalkoztatja, érdekli. A meglévő tapasztalatokra kell építeni, s a gyermek aktivitását be kell kapcsolni a nevelés folyamatába. A gyermek megismerését és fejlődésének ütemét folyamatosan nyomon követjük és dokumentáljuk.

Az óvodapedagógus modell szerepe

Óvodai nevelésünk az óvodapedagógust kulcsfontosságú szereplőnek tekinti a nevelési folyamatban.

A példa az egyik leghatásosabb nevelő erők egyike.

Arra törekszünk, hogy hagyjuk a gyermeket cselekedni, de ha szükséges modellnyújtó játszótársak legyünk. A gyermek játékát figyelemmel kísérjük, a pozitív megnyilvánulásokra építünk. Napközben az óvónő anyát helyettesítő szerepet vállal. Biztonságot, szeretetet sugárzó egyéniségével el kell fogadnia, hogy nem csak ő irányítja a gyermekeket, hanem a gyermek is hat rá. A gyermek különbözőségét, másságát elfogadjuk.

Az óvodapedagógusok a csoportot érintő kérdésekben (napirend, tartalmi kérdés, szervezési probléma és az élet-adta szituációk) a gyermek bevonásával, önállóan és rugalmasan döntenek. Arra törekszünk, hogy emberi magatartásukban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatók legyünk. Csak olyan nevelő képes a gyermeket önállóságra serkenteni, aki maga is rendelkezik ezzel a képességgel, és be tudja vonni a gyermekeket a döntésbe.

Óvodapedagógus és dajka együttműködése

Az óvodai programunk megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangoltta válik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjeként tekintjük.

Fontosnak tartjuk, hogy tájékozottak legyenek a nevelési elképzelésekről, módszerekről, a kialakítandó szokás és szabályrendszeréről.

IV.4. Az óvoda kapcsolatai

Óvoda – család

Cél: a szülők aktív részvétele az óvoda működésében

A családi nevelést kiegészítve neveljük, fejlesztjük a gyermekeket. A szülőket partnernek tekintjük, ismertetjük velük programunk célját, feladatát s mi is megismerkedünk a családi nevelés szokásaival. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok szokásait, sajátosságait és segítséget nyújt a nevelési problémák megoldásához. Az óvodai csak a családi neveléssel összhangban lehet eredményes. A gyermekek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel.

Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást mindkét részről, és az előremutató segítséget. A családdal való nyílt, őszinte együttműködés csak a kölcsönös bizalom alapján valósulhat meg. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, szeretjük gyermeküket. Törekszünk rá, hogy emberi magatartásunkban és szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatóak legyünk.

A szülők részéről megfogalmazott elvárások fontos szerepet játszottak programunk megírásakor.

A kapcsolattartási formái:

- beíratás (első személyes kapcsolat)
- szülői értekezletek
- egészségügyi, pedagógiai előadások
- családlátogatások (családi nevelési szokások megismerése)
- egyéni beszélgetések
- nyitott óvoda – szülők részvétele az óvoda életében
- közös ünnepek (Anyák-napja, gyermeknap, farsang)
- közös kirándulások
- közös programok (gyermekműsorok és sportvetélkedők)
- fogadóórák

Óvodapedagógus feladatai:

- A szülőket erősítse meg szülői szerepükben
- Adjon lehetőséget beiratkozás előtt a HOP megismerésére, az óvodalátogatásra.
- Ismerje meg a családra jellemző főbb tudnivalókat. (a gyermekek családban elfoglalt helye, a család nevelési célkitűzései)
- Vegye figyelembe a családok egyéni igényeit, szokásait.
- Találja meg a kapcsolatteremtés, az együttműködés, a segítség legmegfelelőbb módját minden egyes családdal.
- Fokozott figyelemmel kísérje a hátrányos és veszélyeztetett környezetből érkező gyermekek fejlődését.
- Reálisan tájékoztassa a szülőket.
- Tegye lehetővé, hogy a szülő gyermekéről és az óvodában történő eseményekről minden információt időben megkapjon.
- Saját példájával hasson a szülőkre.
- Tudatosítsa a szülőkben, hogy a gyermekek közösségi érzéseit a család is formálja.
- Tegye lehetővé, hogy a szülők beláthassanak, bemehessenek a csoportszobába.
- Hívja fogadóórára a szülőket indokolt esetben.
- Ismertesse meg a szülőkkel az óvoda rendjét, feladatait, elvárásait, „A helyi óvodai nevelési program”-ot szülői értekezletek alkalmával.
- Hallgassa meg a szülők gondjait, javaslatait.
- . Szervezzon közös programokat, ünnepeket a szülőkkel együttműködve.
- A Szülők Óvodai Szervezetének tagjaival működjön együtt, alakítson ki közvetlen kapcsolatot.
- Az óvodavezető útján kapcsolatot tartson az illetékes gyermekjóléti szolgálattal a gyermekjóléti igazgatásról szóló, valamint a közoktatásról szóló törvény előírása szerint.
- Óvodai életünk a családi nevelésre épít. Jó esetben az óvoda folytatja és kiegészíti a megkezdett nevelési folyamatot. Sajnos gyakoribb a családban végbement funkcionális változások következtében, hogy az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások korrigálása, a családi nevelésben felmerülő hiányok pótlása.
- A szülőkkel, családokkal való kapcsolat alakításában az óvoda a kezdeményező. (Az óvónők hiteles éltetői a Nevelési programunkban foglaltaknak.) Az óvónők gondoskodnak arról, hogy a kapcsolatteremtés és-tartás hagyományos formái tovább éljenek, gazdagodjanak.

Óvoda – iskola

Arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők és az iskolai tanulmányok megkezdésére képesek legyenek.

A kapcsolattartás célja

Tartalmi kapcsolat kialakítása az iskolával, a gyermekek zavartalan iskolakezdésének érdekében. Kapcsolatunkban érvényesüljön a kölcsönös nyitottság, a bizalom, egymás munkájának megbecsülése, megismerése. Tegyük lehetővé, hogy a gyermekek pozitív élmények útján ismerkedjenek meg az iskolai élettel.

Óvodapedagógus feladatai:

Teremtse meg a feltételeit, hogy a gyermekek leendő tanítója minél teljesebb képet kapjanak az óvoda mindennapi életéről, nevelési céljáról, feladatairól, és a gyermekekről.

Gyermekközpontú szemléletével hasson a gyermekeket befogadó iskolára.

Fokozatosan tegye alkalmassá a gyermekeket az iskolai életbe való bekapcsolódásra és a tanulás megkezdésére.

Tegyen meg mindent, hogy a gyermekek érdeklődéssel és örömmel induljanak iskolába.

Látogasson el az iskolába a gyermekekkel együtt.

Kísérje figyelemmel a gyermekek iskolai beilleszkedését.

Működjön együtt a családdal és a Nevelési Tanácsadóval, az iskolába lépés harmonikus megvalósítása érdekében.

Tájékoztassa a szülőket a gyermekek fejlettség szerinti iskolakezdésének lehetőségeiről.

Az együttműködés formái:

- érdeklődés egymás munkája, problémája, eredményei iránt
- kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtés
- szülői értekezleten való részvétel
- gyermekek látogatása az iskolában (ismerkedés az iskolai környezettel)
- közös rendezvények (ünnepek, színházi előadások és ajándékműsorok szervezése)

Óvoda – fenntartó

A kapcsolattartás célja

Tartalmi kapcsolat kialakítása, hogy óvodai nevelésünk céljaihoz, feladataihoz, a szükséges anyagi és erkölcsi feltételeket biztosítsa.

Óvodavezető feladata

Tájékoztatassa a fenntartót az aktuálisan felmerülő szülői elvárásokról, igényekről és problémákról. Az óvoda rendezvényeire meghívót küld, mert fontosnak tartjuk, hogy a fenntartó ismerje az óvoda munkáját. Tájékoztatassa a fenntartót az óvoda szakmai munkájáról.

Az együttműködés formái:

- korrekt munkakapcsolat,
- kölcsönös tájékoztatás,
- párbeszéd,
- segítségnyújtás,
- közös tervezés.

További kapcsolataink

- Egészségügyi intézmények
- Pedagógiai Szakszolgálati Intézmények
- Egyház
- Gyermekjóléti Szolgálat,
- Kisebbségi szervezetek, egyesületek.

Egyéb szolgáltatásaink, amelyek kapcsolatainkhoz köthetőek:

1. Nevelési időn belül, ingyenesen biztosítjuk.

A gyermek rendszeres egészségügyi felügyeletét az óvoda orvosával, védőnőjével.

A logopédus minden beszédproblémára gyanús gyermekre kiterjedő szűrővizsgálatát.

A logopédus foglalkozását a beszédhibás gyermekekkel, dyslexia megelőző terápiáját

2. Nevelési időn belül megszervezzük, a szülők anyagi hozzájárulásával, a szülők által igényelt nem kötelező egyéb szolgáltatásokat:

A színházlátogatást a színházban, valamint helyben.

Autóbuszos kirándulások szervezése.

3. Az óvodai foglalkozásoktól elkülönítve, az óvodai életrendet figyelembe véve a szülők igénye szerint ingyenesen megszervezzük:

A hit - és vallásoktatását az egyház képviselőjével.

4. Az orvos által javasolt diétás étkezést biztosítjuk a napi térítési díj ellenében.

5. Az óvoda létesítményeit, eszközeit az ingyenes szolgáltatások igénybe vételéhez biztosítjuk.

IV.5. Hagyományaink, ünnepeink, programjaink

Hagyományaink megőrzésében óvodánk kiemelt szerepet vállal. Az évek során elértük, hogy az ünnepeket, és a néphagyományokat a szülők és a lakókörnyezetünkben élők számára ismertté és vonzóvá tegyük. Ezek olyan családi programok, melyek az óvoda és a család együttműködését segítik elő.

Ünnepeink, hagyományaink

A nemzeti és egyéb ünnepségek megszervezése intézményi szinten történik.

Az ünnepek és megemlékezések tartalma és megjelenési formája tükrözi a helyi nevelési program szellemiségét. Az ünnepre való készülődésben az óvoda minden dolgozója aktívan részt vesz, szem előtt tartva az egyenlő feladat megosztást.

Feladataink:

- az ünnepre való készülődés legalább olyan hangsúlyt kapjon, mint maga az ünnep
- az ünnep mindig vidám hangulatú, felszabadult együttlét legyen
- mindig esztétikusan és az alkalomhoz illően díszítsünk
- használjuk ki az adódó lehetőséget a család és az óvoda kapcsolatának elmélyítésére
- külső vendégek fogadásánál célunk az otthonosság érzetének elősegítése.

Ünnepek, megemlékezések formáit az éves munkaterv tartalmazza.

A gyermekek műsorral készülnek a következő ünnepélyek alkalmával:

- karácsony,
- anyák napja,
- évzáró.
- Idősek Napja

A gyermeki élet hagyományos ünnepei az óvodában:

- Mikulás
- farsang,
- gyermeknap.

Csoporton belül: - közös köszöntés történik

- a gyermekek születésnapja alkalmából,
- ajándékkészítés, búcsúztatás az iskolába menő gyerekeknek.

Történelmi ünnepek

- Október 23.
- Március 15.
- Június 4.

Népi hagyományok ápolása

- jeles napokhoz kapcsolódó szokások.

Természettel kapcsolatos ünnepek:

- Állatok világnapja,
- Föld-, Víz napja,
- Madarak és fák napja

Kirándulások, séták, színházlátogatás, sport napok szervezése az éves munkaterv része.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

A cselekvés alapján megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. Ezek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

V.1. Játék és tanulási tevékenység

A környező világról a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé. Jót és jól játszani – ez a gyermek dolga az óvodában. A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodás korban. A gyermek játéka létforma, fejlődésének alapja. Játékának megfigyelése közben képet kaphatunk ismereteiről, mozgásigényéről, beszédképességéről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről.

A játék tehát olyan kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt nyújtó tevékenység, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában céljai eléréséhez.

Programunk alapelve, hogy minél több időt, alkalmat és lehetőséget biztosítsunk a gyermeknek az elmélyült játékhoz.

A gyermek játéka tehát személyiségének tükrözője is, mint a leggyakoribb tevékenysége, fejlesztésének tanulásának legfőbb eszköze is. Figyelembe kell vennünk a játék általános sajátosságát, mely szerint az a gyermek önként választott szabad tevékenysége, a játék közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek az aktuális fejlődésüket segítik.

Játékfajták

1. Gyakorlójáték

- Mozgásos: A gyermek mozgás közben ismerkedik testével, testi képességeivel, tárgyakhoz viszonyított testhelyzetekkel.
- Manipulációs: Nagy jelentőségűek a gyermek szem-kéz koordinációjának fejlődésében.
- Verbális: Ritmusérzéküket fejleszti és nagy jelentősége lehet a beszédgátlások megelőzésében.

2. Építő – konstruáló játék:

Tanulja és tapasztalja a rész-egész viszonyát, megtanul tervezni, szerkeszteni, fejlődik megfigyelőképessége, gondolkodása. Elősegíti a szem-kéz koordináció és a finom-motorika fejlődését.

3. Szerepjáték:

Nagy jelentősége van a gyermek személyiségfejlődésében, elsősorban a szociális területeken. Megtanulja az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait. Gyakorolja a társakkal való együttműködést, átéli az alá és fölérendeltség viszonyait. Fejlődik képzelete, szervezőkészsége, empátiája. A szerepjáték az igazi kommunikáció, a társak informálását és megértését is szolgálja. A kapcsolatok alakításának elengedhetetlen része.

4. Szabályjáték:

- Mozgásos: A gyermek tanulja az érzelmeit, indulatainak a fékezését, a siker és a kudarc tűrését. Helyes magatartásformákat sajátít el (türelem, kitartás, szerénység és eredményre törekvés). Minél szélesebb a gyermek játékkismerete, annál több mód van a szélesebb körű mozgásfejlesztésre.

Értelemfejlesztő: Szociális és értelmi fejlettséget feltételez, és ezekfejlesztését szolgálja. Fejleszti önuralmukat, türelmüket, toleranciájukat, kudarc és sikertűrő képességüket.

5. Barkácsolás: Tevékenység közben a gyermekek rengeteg ismeretet és tapasztalatot szereznek. Új technikákkal és munkaformákkal ismerkednek meg.

Célja: A gyermek legelemibb szükséglete, létformája, ezen keresztül fejlődik egész személyisége, alakul erkölcsi értékítélete, a játék a normák-értékek-szabályok alakításának egyik színtere.

A gyermek önként, szabadon, belső késztetésből, kíváncsiságból játszik. Közben ismeretekre, tapasztalatokra tesz szert, új információkhoz jut, tanul. A tanulás, mint tevékenység a játékból indul ki és fejlődik.

Ha jól szervezzük a játékot, akkor az óvodáskor végére kialakul a tudatos munkavégzés és a tanulás iránti vágy, a feladat és felelősségvállalás képessége.

Kisgyerekkorban a világ még egy és oszthatatlan, műfajok nélküli szépség. Egybeolvad a játék, munka, tanulás.

A gyermek életkori sajátosságai miatt a gyakorlatban nem lehet szétválasztani a tevékenységformákat, hiszen minden tevékenységben más - más módon és arányban, de jelen vannak a játék, munka, tanulás mozzanatok.

Minden gyerekkel vele születik a cselekvési vágy az önmaga és a világ dolgai iránti érdeklődés. Ez a belső motiváció, amely szilárd alapot nyújt a fejlődéshez. A kisgyerek cselekszik, tevékenykedik, próbálja erejét.

Tapasztalatai hatására csak rá jellemző módon érzékeli, észleli a valóságot. A gyermeket a kíváncsisága, megismerési vágya arra ösztönzi, hogy próbálkozzon, kísérletezzon. A kísérletezés során sokirányú tapasztalatot gyűjt.

Jól sikerült tevékenység örömet ad, ezért az örömet újra át akarja élni. Új próbálkozásba kezd, új tudásra tesz szert, új örömhöz jut.

Inspiráló környezet segítő hatására egyre több dologról szerez tapasztalatot természeti és társadalmi környezetéből.

A gyermek személyisége életkori adottságaiból adódóan leginkább komplex tevékenységen keresztül fejlődik, több érzékszervet mozgósító cselekvések hatására. Ebben az életkorban játszani, dolgozni, tanulni, a világot megismerni, felfedezni belső szükséglet és örömforrás.

A kisgyerek élete minden percében tanul és minden élvezhető percet játékként él meg.

A kisgyerekek és a felnőttek kapcsolata a játék során alakulhat ki legjobban **a képzelet és érzés összehangolódásával**. A gyerek, amikor játszik, érzés és élménysort játszik el. A játék indítéka ebben azonos: „ezt szeretném, ezt akarom érezni”.

A nevelő legfontosabb feladata: hagyni, hogy a kisgyerek eredetisége szabadon fejlődjék, ami természetesen nem azt jelenti, hogy mindent megengedünk neki, hanem azt, hogy teljes odafordulással bánunk vele, egészséges környezetet alakítunk ki a számára, jó szokásokra, életritmusra, korához illő fegyelemre is szoktatjuk.

A nevelőmunka szempontjából rangsoroljuk a gyerekek szükségleteit. Ezek fontossági sorrendet alkotva a következők:

- testi szükségletek,
- védelem, biztonság- és felnőtt-igény,
- mozgás, cselekvés,
- játék, képzelődés,
- mese, beszéd,
- együttlét a társakkal,
- és a kíváncsiságra alapozott, tágran értelmezett tanulás.

A testi szükségletek civilizált kielégítése mindenek előtt való. Ezek önkényes késleltetése vagy agyonszabályozása kínzó feszültséget okoz. Tehát: vizet inni, toalettre menni, szabadon mozogni mindig lehet. Enni és aludni az egyéni igények és a legszükségesebb csoportnormák figyelembevételével kell és lehet. Erőltetésükkel vagy megvonásukkal sohasem fegyelmezhetünk.

A védelem és a biztonság iránti igényt állandó jelenlétünkkel elégítjük ki. Nem vagyunk mindig a középpontban, de sohasem maradhatnak magukra a gyermekek. Személyes jelenlétünkkel képviseljük a csoportos együttlét következő elemi szabályait:

- Hagyd játszani a másik kisgyereket!
- Ha rombolósdit játszol, a magadét építsd és rontsd szét!
- Jobb a játék, ha a helyzetek kívánalmai szerint másoknak is átengeded, vagy együtt játszatok vele!
- Segíts, ha szüksége van rá és te erősebb, ügyesebb vagy!
- Igyekezz örömet szerezni másoknak, ez neked is jó!
- Mesemondáskor, alvásra készülődve légy csendben!

Összetett képességfejlesztési terület: a játék. Szükséglet és létforma a kicsinyeknek. Magába foglalja mindazokat a tevékenységeket, ismereteket, amelyek az óvodáskorú gyerekek számára kívánatosak. Elhanyagolásuk általános testi - lelki - szellemi leromláshoz vezet. Kezdetben a felnőtt az igazi társ, még a játékban is. Az egyéni fejlődéstől függően négy és fél, ötéves kortól kezd érdekessé válni a gyermekjátéktárs. Minta, bemérési lehetőség, kezdeményező vagy utánpótlás partner. A társas, dramatikus jellegű, és szimbolikus tartalmú játékokhoz elengedhetetlen „a másik”. A csoportos játék az óvoda egyik vonzó kínálata. A kíváncsiságra alapozott, utánpótlással, cselekvéses próbálkozásokkal teli tanulás a gondolkodás, az értelmi fejlődés "hajtáscsúcsa".

Miért bízhatunk a JÁTÉK képességfejlesztő, ismeretépítő szerepében?

Hogyan építjük rá az óvodai gyermeknevelés teendőit?

Bár napjainkban többnyire elfogadják, és az országos alapprogram is megerősíti, hogy az óvodáskorú gyermekek számára a játék nem csupán szabadidős tevékenység a foglalkozások mellett, hanem létforma, a gyakorlatban mégis vannak bizonytalanságok a játék helyét, idejét, irányíthatóságát, a tanulásban betöltött szerepét illetően. Tapasztalhatjuk, hogy sok ember magától értetődőnek tartja, hogy a gyerek játszik, az iskolás tanul, a felnőtt dolgozik, vagyis az ember életének egyes szakaszaiban jellegzetes tevékenységformákon keresztül fejezi ki és tanulja önmagát, és a környező világot. Ebben a fő tevékenységformában rejtetten, életkoronként és egyénenként változó arányban a másik kettő is benne foglaltatik.

A kisgyermek játékában is működik a tanulás, gyakorlás, szabálykövetés, céltudatosság, a felszínen mégis minden a játék formájában jelenik meg. Gyakori, hogy a felnőtt csak a látszatra koncentrál, és azt próbálja a saját, ésszerű, valóságelvű módján értelmezni. A **lényeg**, amit a gyermek a maga módján igyekszik megjeleníteni, kivetíteni a játékcselekvések és fantáziák formájában, **elkerüli a felnőtt figyelmét**.

A kisgyermek folyamatosan találkozik a környező világ megnyilvánulásaival, amelyeket csak részben, esetleg egyáltalán nem ért meg. Ezek a feldolgozatlan tudattartalmak terhet, feszültséget jelentenek számára, amelytől szabadulni igyekszik. Vagyis képzelődésbe, cselekvésekbe átfordítva próbálkozik benyomásainak tagolásával, és rendezésével. Amennyiben a felnőtt ezt nem fogadja el, és a maga módján irányítani, fejleszteni, vezetni kívánja a felszíni játékformát, akkor legtöbbször elrontja, vagy megakadályozza a rejtett és a gyermek részéről tudattalanul előjövő tartalmak feldolgozását.

A lényegét másként jeleníti meg mint a felnőttek, másként mint ahogyan elvárnánk a logika, az észszerűség szabályai alapján. **A játék nyelvén:** szimbólumok segítségével, tárgyak rakosgatásával, cselekvéssel teszi ezt. A két különböző nyelv két világra oszthatja az együtt élő felnőtt és gyermek gondolkodását. A felnőttek vagy értetlenül állnak a játszó gyermek mellett, vagy megmosolyogják, lenézik „komolytalan” megnyilvánulásait. Még rosszabb, ha javítani, korrigálni, a valósághoz igazítani próbálják a gyermek játékát „fejlesztés” címén. Hatéves korig a szóbeliség aránya is megnő. Már nemcsak „úgy tesz, mintha...”, hanem egyre többször használja a „mondjuk, hogy...”, „most azt gondolom, hogy...”, „mondd azt, hogy ...”, „mondjuk, hogy te vagy ez, vagy az és úgy csinálsz, hogy ...” kifejezéseket.

A gyermek **élménymaradványait**, emlékképeit, érzeteit tehát a **realitásnak egy másik szintjén: a képzelet másféle valóságában jeleníti meg**. Nem szakad el teljesen az adott, valóságos helyzettől, a realitástól, mégis kilép belőle, amikor játszik. Ez a kilépés azt jelenti, hogy a mindennapi élet tárgyait, jelenségeit, személyeit behelyettesíti más, az általa kitalált dolgokkal. Jelképesen, szimbolikusan formálja meg őket, egy látszólag teljesen különböző tárgy, vagy viselkedés segítségével. Szimbolikus kifejezéseiben hasonlóságot találhatunk a jelentéshordozó és a jelentett dolog között. Szimbólumalkotási képessége egyre gazdagodik. Mire négy - öt évvé válik, szimbolikus kombinációk segítségével teljes játék - jelenetek, majd folyamatok kidolgozására is képessé válik.

A szimbolikus játékok az óvodáskor igazi játékaik, de természetesen az érzékszervek funkcióit próbálgató, tapasztaló **gyakorló játékok** is, különösen, ha valami új dologgal ismerkedik meg a gyermek.

Szabályjátékok is folynak az óvodában; bár ezek spontán jellegűek és a szabályok a felnőtt jelenléte nélkül meglehetősen labilisak. A csoportos szabályjátékok virágkora a kisiskolás időszak. Ekkorra érik meg a gyermekek idegrendszere arra, hogy saját szempontjaikat háttérbe szorítva, másokkal egyeztetve, közös megegyezésekkel csalás nélkül versenghetnek.

Konstruáló játék során alakul a szem – kéz koordinációja, finom motorikája, térészlelése, alak – és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája. Óvónőként fel kell ismernünk, hogy a gyerekekkel közös tevékenységünk valóban játék-e, vagy játszma, didaktikus játék vagy munka.

A játék jellemzői:

- **Önkéntes, és szabad.**

Szabad játék szabad akaratból, külső kényszerítő **körülmények** nélkül jöhet csak létre. Parancsra, vezényszóra, de még kérésre sem lehet játszani.

- A játékban az a legfontosabb, hogy **örömszínezetű**.
- Mert **nem a végeredmény**, a produkció a fontos. Magáért a **folyamatért**, az azt kísérő érzésekért, élményért csináljuk, indítéka magában a cselekvésben rejlik, ez a jutalom, a kielégülés is.
- Elképzelt világa túllép a mindennapok megszokottságán. **Valóságszerű, de nem valóságos**.
- Ebből következően a játékra **nem érvényesek a valóság idő és térbeli korlátai**. Időtartama a valóságos történelmnél hosszabb és rövidebb is lehet: az egyszeri bármennyig ismétlődhet, bármikor lejátszódhat. Sok minden megtörténhet egy helyen és a legegyszerűbb játéktörténet is lefolyhat térben szétszórva. A játékot többnyire ennek ellenére térbeli elhatároltság, zártság jellemzi. A nagy, végtelen térből egy kis kuckó kikerítése. Gyakran tapasztalhatjuk, hogy a gyerekek székekkel, függönyökkel, különböző berendezési tárgyakkal körülkerítik magukat, ezzel jelezve, hogy amit csinálnak, különbözik a felnőttek tágas, áttekinthetetlen világától.
- **Megfelel az életkori sajátosságnak**. Számára „egy a világ”, amelyet a játék képvisel és tükröz. Ez a kezdeti szinkrétikus látásmód természetesen változik az idő során, egy - egy, a gyerek számára fontos rész kiemelésével és egész fölé helyezésével. Csak ezután képes az analitikus látásmódra, amely elengedhetetlen feltétele lesz például az olvasástanulásnak.
- A játék lényeges eleme, örömforrása a **kockázat, a kiszámíthatatlanság** is. A meglepetésszerű következmények nem komolyak, ha nem sikerül valami, akkor sincsen baj. Éppen ezért meri szabadon és korlátok nélkül kipróbálni önmagát, érzelmileg biztonságos környezetben kísérletezgetni a tárgyakkal, a szerepekkel, lépegetni a valóság és a fantázia között, felfedezni, kipróbálni, társítani olyasmiket, amiket talán soha nem élhet meg a valóságban, (például űrhajózás, oroszánvadászat, medvévé változás, párbajozás, sárkányölés).
- A játéknak **sajátos, gyermeki rendje van**. Látszatrendje ellentétben áll a valóság rendjével. Ebben a rendben harmónia és szabadság van, mindennek oka és helye van, akkor is, ha a felszínen a felnőtt számára mindez rendetlenségnek látszik. **Jó**

rendetlenség ez, amelyben a tárgyak úgy kapnak helyet, hogy kézhez állnak, mindig elérhetők, bármikor áttelekesíthetők a játék kívánalmai szerint. A gyerekszoba rendje nem hasonlítható egy tanterem, lakás, ruhásszekrény vagy éléskamra rendjéhez. A színes, nyüzsgő és állandóan változó folyamatok sorozatában a tárgyak laza, oldottan életteljes módon helyezkednek el, nem „útban vannak”, hanem a játék rendje szerinti helyükön. Például a mackó a szoba közepén lakik, ölében tartja a kisebbet, könyvekkel lakást kerítene köréje, amelyben az életéhez fontos tárgyaknak is helyet kell kapniuk.

Az óvodáskorú gyermek a játékban él és fejlődik. Minden fejlődés értéknövekedés, amely az ember megismerő- és teljesítőkéességének gyarapodását, kreativitásának és önkiterjesztési törekvéseinek kibontakozását foglalja magában. A fejlődés belső tényezői közül legfontosabb a belső **érés**. Genetikailag programozott, biológiai jellegű folyamat, amelynek során a szervezetben megteremtődnek azok az alapfeltételek, amelyek az embert alkalmassá teszik a környezeti hatások feldolgozására. Érthető tehát, hogy a **kisgyerek idegrendszere** ilyen értelemben **még nem kész**, amikor megszületik. Hosszú évekre, emberi és tárgyi hatások sokaságára van szüksége ahhoz, hogy kialakuljon benne a rugalmas alkalmazkodás képessége, a felnőttek által elvárt és kívánatosnak tartott szabályos működés. Kisgyermekkorban az idegrendszer érése főleg az **érzékszervi működésekben**, a mozgás fejlődésében és szabályozásának növekvő képességében mutatkozik meg. Később képes a gyerek környezetét utánozni, a látottakat, hallottakat elraktározni, próbálgatni, ismételni, variálni és belőlük újat is alkotni. Képzeleinek rugalmas mozgatásával, összekapcsolásával és szétválasztásával, a valóságtól eltérő módon való összeillesztésével - azaz **fantáziájának működtetésével** ügyességre, értelmi mozgékonyagra tesz szert. Viselkedése, gondolkodása csak fokozatosan válik céltudatosná. A fejlődéshez **külső feltételekre** is szükség van. A tanulás nem más, mint mindenféle tapasztalatszerzés, amely a külső környezettel való kölcsönhatás során keletkezik. A fejlődés feltétele, hogy az érési folyamatok minél gazdagabban mintázott környezetben jöjjenek létre, és a belső hajtóerők folyamatosan előbbre is haladjanak. A fejlődési folyamatban a gyerek egyre nagyobb kezdeményező szerephez jut. Kísérletezgetései során érdekes és változó visszajelzéseket szerez és igényel mind a tárgyi, mind a társas környezet részéről. Viselkedésének következményeivel kapcsolatosan bizonyos várakozásai alakulnak ki, és ha ezek létrejönnek, eltölti a hatékonyság kellemes érzése. Ez olyan megerősítő hatású, hogy további kíváncsiszkodásra, tanulásra, tapasztalatszerzésre ösztönzi. Gondolkodása így sohasem áll le, folyton tanul, mert folyton játszik! Az óvodáskor végéig a gyermeki tapasztalatszerzésben a játék **spontaneitása** uralkodik. A fejlődést segítő

külső ráhatások közül a legfontosabb az anya személye. Amikor igazán elválasztódik tőle a gyerek, vagyis óvodába kerül, még sokáig szüksége van arra, hogy az ott lévő felnőtt, az óvónő, személyében az anyát, annak érzelmi biztonságot adó szerepét pótolja. **A biztonságot az állandóság adja, amely** részben ugyanazt az egy vagy két személyt, részben pedig ugyanazokat a körülményeket, szabályokat, szokásokat jelenti. A felnőtt elsődlegessége, vezető szerepe nemcsak általában fontos, hanem a hétéven aluli gyerekek játékát is csak ez teheti igazán érdekessé és nyugodttá. Természetesen nem tagadható a **társaknak, a csoportnak** az egyénre gyakorolt fejlesztő hatása sem. A csoport hatásai közül legfontosabb, hogy a gyerek számára normákat szab és közvetít, valamint önbemérési lehetőséget nyújt. Mindez lényeges az énkép és az éntudat kialakulása céljából. Baj csak akkor van, ha a csoport, a társak szerepét eltúlozzák, és elnyomják az én - fejlődés vonalát. A gyerek egészséges egocentrizmusa, saját szempontjainak, érdekeinek mindenen felettsége szükséges velejárója az önmagáról való tudás kialakulásának. Így születnek meg a „Milyen vagyok én? ” „Mire vagyok képes? ”, "Meddig terjednek a határait?" és hasonló kérdések, és miközben ezekre választ keres, megkezdődik saját lelki folyamatainak a tisztázása is.

A fejlődés folyamatosan zajlik. A látványos minőségi átalakulások (ugrások) többnyire rejtetten zajló, lassú, átmeneti időszakok után következnek be. Ugyanazon gyereknél nem minden funkció változik meg egyszerre. A fejlődés tempója eltérő lehet. A fejlődési szakaszok egymásutánisága viszont állandó. Mindenkinek végig kell haladnia az egyes szakaszokon, nem lehet kihagyni, vagy kikerülni egyet sem. A fejlődésnek ezek az általános törvényszerűségei megkérdőjelezzik az iskolaérettség fogalmának korábbi meghatározásait, illetve a gyerekek előre kigondolt szintre hozásának igényét. **Mindenféle fejlesztés, korrekció csak az életkorra jellemző, fő tevékenységi formában valósítható meg eredményesen.**

A gyermek játéka során elsősorban önmagát tanulja. Belső pszichikus folyamatait tisztázza, próbálja meg feszültségeit oldani, vágyait kielégíteni. Tagolatlan és rendezetlen félig értett tudattartalmait tisztázza, rendezi és tagolja. Utánoz, kipróbál, kitalál, hipotézis - magatartást folytat. Ha ebben megakadályozzák, ez sohasem pótolható! Veleszületett kíváncsisága arra ösztönzi, keresse is az újabb és összetettebb ingerhatásokat. Egyre nagyobb hatékonyságra és önállóságra törekszik önmaga és tárgyi - társas környezete felett. **Nem tud nem tanulni!** A tanulás közepesen erős motiváció esetén a legeredményesebb. Vagyis: a játék belső indítékai normális külső környezetben elegendőek ahhoz; hogy a gyerek tanuljon. A természetes motivációt megnövelő külső, kényszerítő, sürgető, elvárt jutalommal kecsegtető, vagy fenyegető hatások lerontják a valódi tanulási kedvet. Minden új ismeret akkor épül be igazán

a kisgyerek gondolkodási sémáiba, ha **nyitott és befogadó állapotban** van. Olyankor, amikor szüksége van az adott ismeretre, felhasználja és alkalmazza azt.

A gyermekek által szabadon kezdett és folytatott, spontán játék az alap, a kiindulás, melyet az óvónő részéről támogató - engedő, melléálló - elfogadó attitűd kell, hogy kísérjen. Beavatkozásra, irányításra, „továbbfejlesztésre” nincs szükség, kivéve, ha ezt a gyermek magától kéri, vagy olyan esetekben, amikor testi - lelki épségét veszélyezteti.

Az óvónő által kezdeményezett játék kínálatot jelent, amely az egész nap folyamán érvényes más-más formában. Az óvónő által kezdett játékba a gyermekek igényeik szerint **bármikor, bármennyi időre bekapcsolódhatnak**, mélyebben, vagy felszínesebben vehetnek részt benne. Saját szempontjaik és érdeklődésük alapján elvihetik a játszást másfelé, irányítói is lehetnek a játéknak. A játék bármerre elágazhat, az óvónő rugalmasan alkalmazkodik hozzá.

A sok szétszórt, egyéni, páros és kiscsoportos játék mellett rendszeresen szükséges az **„összeülés”, az együttlét is**. Jó beszélgetni, élményeket elmondani és meghallgatni, vagy egyszerűen csak egymás mellett lenni, a másikat mellettünk érezni. Gyakori, hogy a téli reggelek álmos szürkeségében a gyerekek maguktól az óvónéni mellé telepednek, mintegy vágyódva az otthoni meleg, meghitt hangulatra. Ilyenkor a napok ezzel az összebújással, halk beszélgetéssel, tervezgetéssel indulnak. Máskor mesehallgatás vagy mozgásos játék utáni időszakban kerül sor a közös együttlétre. Az óvónő nem „okít” vagy magyaráz, hanem a szó szoros értelmében véve egy a többi beszélgető között. Fontos a rugalmasság és a spontaneitás, az „itt és most” helyzetek, az óvónő fejében és lelkében lévő tudás. Azonban csak az lehet spontán és rugalmas, csak az tud rögtönözni és ügyesen alkalmazkodni, akinek van miből meríteni.

A játék valamennyi tevékenységformát magába foglalhatja, ami az óvodáskorú gyerekeknek érdekes lehet.

Az óvodapedagógus feladatai a játék támogatásával kapcsolatban

- Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, és folyamatos fenntartása.
- A játékok a gyermekek által jól látható, elérhető helyen történő elhelyezése.
- A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék.
- A csoportszobában is használható mozgásos játékok biztosítása /pl. trambulin, füles labda, henger a bújáshoz/.

- Sokszínű tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára.
- Kreatív önkifejezés fejlődésének segítése.
- Csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül.
- A gyermekek közötti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.
- Az egyes gyermekek és játszócsoportok játékának támogatása/nem az életkornak megfelelő játék támogatása/
- Az új játékok használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel való együtt játszás során.
- A szülők szemléletformálása: ötletadás játékvásárláshoz.

Továbbá:

- a napirenden belül elegendő idő biztosítása: ingergazdag környezet, megfelelő eszközök, nagy játékfelület
- eszközök biztosítása, saját kezűleg, közösen készített játékokkal
- ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakításához
- egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek
- gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása
- szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyermekkel
- az óvónő tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítást, valamint annak feltételét, hogy a szabad játék kerüljön túlsúlyba.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Szükségleteiknek és életkoruknak megfelelő játékot választanak.
- Örömmel, önfeledten játszanak.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szimbolikus játék.
- Bekapcsolódnak a közös játékba, több napon keresztül vesznek részt a játéktémában. Eljátsszák élményeiket.
- Feszélyezettség nélkül tudnak önállóan, vagy a társakkal játszani.
- Önálló, kezdeményező megnyilvánulásaik vannak.
- Kialakulnak a pozitív érzelmeik társaik iránt.
- Élvezik a szabályjátékot, képesek a szabályok betartására.

- Egyéni ötleteik, javaslataik vannak. Elfogadják társaik javaslatait, ötleteit.
- Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.
- Szívesen segítenek és önmaguk is készítenek kiegészítő játékokat.
- Az ismert meséket dramatizálják, bábokkal eljátsszák

A játék és a tanulás összekapcsolódik az óvodáskorú gyermeknél. A játékon belül a motoros, verbális és a szociális tanulás egyszerre valósul meg, a gyermek játszva, észrevétlenül tanul. A nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy spontán vagy irányított módon tanuljon a gyermek. Minél több érzékszervet igénylő a tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés, a tevékenykedés annál fontosabb, ezt nem helyettesítheti az egyoldalú intellektuális fejlesztés.

Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. Ez az oka annak, hogy az egész napos tevékenykedés rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent.

Azok a tanulási tapasztalatok, amelyeket óvodáskorban szereznek a gyermekek később hatással lesznek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is: örömmel tanul, érdeklődő, motivált az erőfeszítésre, önként vesz részt a folyamatban, nem külső motiváció (jutalom) készítésére, stb.

A programnak biztosítani kell a gyermek igényeihez, egyéniségéhez, teherbírásához, képességeihez igazodó tanulási formákat. A siker erősíti a gyermek önbizalmát, bátorítja újabb, nehezebb problémák megoldására. A kudarc, ellenkező hatást vált ki, bátortalanná, bizonytalanná teszi a gyermeket, aki alul értékeli magát, félénkké, visszahúzódóvá, passzívvá válik.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Értelmezésünk szerint a tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, mely a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok – sok mozgással és játékkal alakítható. Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek kulcskompetenciák fejlesztését.

Az óvodában megvalósuló tanulás szervezett tevékenységek keretében folyik.

Célunk:

Az alap kultúrtechnikák elsajátításához szükséges készségek, képességek fejlesztése.

Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása.

Az ismeretlen iránti érdeklődési kedv fenntartása, a tanulni vágyás megalapozása.

A tanulási tevékenységből adódó óvónői feladatok

A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.

Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása. Szokások alakítása utánzásos minta –és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.

A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása. A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.

A tehetséges gyermek megnyilvánulásai:

- a. intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
- b. speciális képességekben(zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)
- c. viselkedési jegyekben(intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)

A fejlesztést célzó pedagógusi feladatok:

- a tehetség felismerése
- a gyermek segítése a továbbfejlődésben
- speciális szükségleteinek kielégítése
- a szülő segítése gyermeke nevelésében
- részképesség lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek.
- Az óvodapedagógus a tanulási folyamat megkezdése előtt felméri a gyermekek képességeit, készségeit, és ennek megfelelően személyre szabott pozitív egyéni fejlesztő, motiváló értékeléssel segíti a gyermek személyiségfejlődését és képességeinek kibontakoztatását. Intézményünkben a gyermekek óvodába lépésétől egyéni fejlettségmérő lapokon vezetjük pedagógiai megfigyeléseinket, ennek alapján minden gyermekre vonatkozóan differenciáltan tudjuk megtervezni a fejlődéséhez szükséges tennivalóinkat. Az 5. életévüket betöltött, iskolába lépő gyermekek szűrését az Oroszlányi Pedagógiai Szakszolgálat szakemberi végzik el

intézményünkbe az MSSST szűrővizsgálati eljárással, amelynek eredményéről az óvodapedagógusokat és igény szerint a szülőket is tájékoztatják. Beszédproblémákat mutató gyermekeket ősszel logopédiai szűrővizsgálatban részesülnek és szükség esetén logopédiai ellátásban részesülnek.

- értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás), a kisgyermek kompetenciájának fejlesztése
- a gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése,
- lehetőséget kínálni a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a kutatás, felfedezés örömeit,
- a gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása, ezáltal kreativitás erősítése,
- a gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése,
- olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismeri,
- az óvodai tanulási folyamat során a gyermekeknél 6-7 éves korra elérni olyan testi, lelki, szociális érettségi szintet, amely szükséges a sikeres iskolakezdéshez,
- a különböző hátránnyal küzdő, gyermekeknél speciális szakemberekkel együttműködve érjük el a kívánt fejlettségi szintet.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- a gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek,
- szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges kompetenciák koruknak megfelelően fejlettek.
- A részképesség – és a tanulási zavaros gyermek időben a megfelelő szakemberhez kerülnek
- A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

Az óvoda a tanköteles életkorba lépéskor a gyermek fejlettségéről szakvéleményt ad.

A szülő köteles a meghirdetett időpontban tanköteles gyermekét beíratni az iskola első évfolyamára. A gyermek iskolai felvételéről az iskola igazgatója dönt az óvoda véleménye alapján.

A testi érettséget az orvos állapítja meg.

A pszichikus érettség hiteles ismerői az óvodapedagógusok és a szülők. A problémás gyermekek iskolaérettségének megállapításában szakember ad segítséget.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az iskolai életre való alkalmasságnak testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek mindegyike szükséges a sikeres iskolai munkához.

Az iskolai tanuláshoz alkalmasnak tekinthető az a gyermek, aki bizonyos testi érettséggel rendelkezik, mozgása egyre összerendezettebb, harmonikusabb.

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermekkel egyaránt.

Teljesítményszintek mérése és különleges vizsgálatok nélkül is iskolába valónak tekinthető az a gyermek:

- Ha érdeklődő, kíváncsi, képes bizonyos ideig elmélyülten foglalkozni az önmaga által választott, vagy a felnőttek által ajánlott dolgokkal.
- Önállóan, leleményesen oldja meg a helyzeteket, játékában ötletei és elképzelései vannak, amihez a kivitelezés módját is keresi.
- Ha igénye van arra, hogy az elkezdett tevékenységet, játékot befejezze.
- Ha figyelmesen hallgatja a mesét és képes a felnőttekkel és társaival nyíltan, szorongásmentesen beszélni.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.

- Ha tud kompromisszumot kötni, a társak és a felnőtt törekvéseit többnyire megérti.
- Jól utánoz, szeretne megfelelni környezete igényeinek.

V.2. Munkatevékenység

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű, gyakran nem is választható szét a játék és a munkatevékenység.

A munka olyan tevékenység, amely egyesíti a gyermeket a környezetével, a környezet vezeti a gyermeket a munkában, a megfelelő környezetben zavartalanul fejlődő gyermek a kellő időben eljut odáig, hogy céltudatosan dolgozzon. Alapvető követelmény az önállóság, öntevékenység lehetőségeinek megteremtése. A munka az életre való felkészülést és a személyiség fejlesztését egyaránt szolgálja, ha pozitív élmények átélésének a forrása.

Olyan munkalehetőségeket kell biztosítani, amelyek a gyermekek számára elfogadhatóak, a munkavégzés során biztosítani kell a teljes önállóságot.

A munka legyen rendszeres, folyamatos, tegyük lehetővé, hogy a gyermekek megtanuljanak önállóan dönteni, a környezetükben rendet tartani.

Célja

Hassa át a gyermekek mindennapi tevékenységét, az önként vállalt feladatok, munkafolyamatok végzése során éljék meg a közösségért való tevékenykedés örömét, ami normák, értékek, szabályok kialakulásához vezet. A gyermekek értékteremtő együttműködési készségének fejlesztése játékos jelleggel, célra irányuló tevékenységeken keresztül.

A gyermek a munkavégzés során szerezzon ismereteket, információkat az őt körülvevő tárgyi világról, fejlődjön személyisége, társas kapcsolatai. Hassa át a gyermek mindennapi tevékenységét, pozitív érzelmi viszonytal végezze a tevékenységet.

Óvodánkban a munka játékos jellegű. A játék és a munka közötti különbséget az jelenti, hogy a munkának mindig konkrét célja van, és többnyire külső irányítással folyik. A munka a gyermek óvodai életének szerves része, önként, *örömmel és szívesen végzett aktív* tevékenység. A nemek társadalmi egyenlőségét segítjük oly módon, hogy valamennyi munkajellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolják.

Arra törekszünk, hogy a munkavégzés közben a gyermek megfigyeléseket végezzenek, tapasztalatokat gyűjtsenek természeti társadalmi környezetükről. A munka elősegíti a gyermek önértékelési képességének és társas kapcsolatainak fejlődését. A közösség által elismert munka öröme a közösségi kapcsolatokat erősíti. Óvodánkban a későbbi munka iránti tiszteletet igyekszünk megalapozni.

Az óvónő feladatai a munkavégzéssel kapcsolatban

Erősítse a gyermekek közötti kötődést, a másokért végzett munka pozitív értékelésével.

Ösztönözze a gyermekeket a feladatok elvégzésére.

Biztosítsa az önálló munkavégzés lehetőségét minden korcsoportban.

Tegye lehetővé a munkaeszközök megismerését, ésszerű használatát az udvaron is

Tartsa szem előtt az egyes gyermekek egyéni sajátosságait.

Biztosítsa a munka fokozatosságát, állandóságát és folyamatosságát.

Törekedjen arra, hogy a gyermekek képességeiknek megfelelő munka feladatokat kapjanak, azokat begyakorolhassák.

Alakítsa ki az önkiszolgálás szokás- és szabályrendszerét.

Kapjanak a gyermekek kellő gyakorlási lehetőséget.

Ösztönözze a gyermekek önértékelését, igény szintjének növekedését.

Erősítse a gyermekek közötti kötődést a pozitív értékeléssel.

Biztosítsa a megfelelő mennyiségű és minőségű eszközöket a naposoknak.

Alakítsa ki a naposság vállalásának szokásait.

Gondoskodjon a naposi munkafeladatok folyamatos bővüléséről.

Adjon lehetőséget minden korcsoportnak az alkalomszerű munkák végzésére (ajándék készítése, teremdíszítés).

Teremtse meg a feltételeit a növény- és állatgondozásnak.

Teremtse meg az együttműködés lehetőségeit a családdal.

Használjon ki minden olyan lehetőséget, amit az óvoda belső rendszere és környezete kínál.(a benti és az udvari munka összhangját teremtsen meg.)

Minden gyermek elsődleges feladata a saját személyével kapcsolatos teendők megtanulása, de lehetőség szerint adunk részükre alkalmi megbízatást, bevonjuk őket képességeik szerint a környezet gondozásába.

Nem végzünk el helyettük semmi olyan tevékenységet, amelyre ők maguk is képesek.

Az óvónők és a dajkák türelmesek, hagynak időt a munkavégzésre.

A szülők figyelmét felhívjuk arra, hogy a gyermekek az önállósága érdekében nagyon fontos, az óvodában elsajátított tevékenységek otthoni gyakorlása.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

Önkiszolgáló tevékenység

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.
- Étkezésnél helyesen használják a kanalat, kést, villát, szalvétát.
- Öltözködésnél önállóak, tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.
- Önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.

Alkalomszerű munkák

- Pontosan megértik, mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik.
- Bonyolultabb feladatot is örömmel végeznek el., és annak szervezésében is önállóak.
- Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.

Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.

Közösségi munkák

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni
- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk
- Örömmel segítenek a kisebbeknek.
- Szívesen készítenek meglepetést szüleiknek, kisebbeknek, az óvoda dolgozóinak.
- Naposi feladataikat önállóan, igényesen végzik.
- Terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére is.
- A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete)
- Vigyáznak játékaikra és rendben tartják azokat.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.

A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák

- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, komposztálásában.
- A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.

Szívesen ápolják a növényeket csoportszobában, udvaron egyaránt.

Télen gondoskodnak a madarak táplálásáról

V.3. Szabadidős tevékenység

A szabadidős foglalkozásoknak azért kell a saját, semmivel sem helyettesíthető helyüket és szerepüket kivívniuk a nevelési intézményekben, mert másképpen a gyermek sohasem tanulhatja meg, hogyan gazdálkodjon az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésre álló idővel.

Az óvodások egész nap az intézményben tartózkodnak, önállóan és a körülményekhez mérten szabadon tevékenykedhetnek. A délelőtti és a délutáni időszakban is jut idő arra, hogy a gyermekek az óvónők által felkínált lehetőségek közül szabadon választhassanak. Az egyéni képességek kibontakoztatásának is hatásos eszköze. A gyermekek óvodába érkezésüktől a csoport napi rendjének megfelelően szabadon választott tevékenységet folytatnak.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek megszervezésében

- törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére. Keresse a lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás és tevékenységi teret a gyermekeknek: kedvükre átrendezhessék a szobát, ha igénylik, átmehessenek a másik csoportszobába.
- a választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét: a csoportban rendelkezésre álló játékok mellett egy-egy ötlettel lendíthetjük a tevékenységet.
- egyszerű, saját maga és a gyermekek alkotta eszközökkel segítse elő a gyermekek fantáziájának fejlődését: gyűjtött termésekből bábok, eszközök, állatetetek készítése
- pihenőidőben és a délután folyamán keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére: pihenés alatt csendes beszélgetés, könyvnézegetés, mondókázás.

V.4. Tevékenységek rendszere

A komplex foglalkozások lényege:

- komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznek az óvodás gyermek szintjén
- a foglalkozásokat probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi
- a foglalkozásokon tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket
- a nevelési területek a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak
- az óvodapedagógus megteremti annak lehetőségét, hogy a gyermek a játékban saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek elősegítik a környező világ megismerését
- ennek az alapja, hogy a gyermek előzetes tapasztalataira, érdeklődésére épüljön az ismeretanyagra épülő tudásrendszer.

A külső világ tevékeny megismerése - matematika

A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes szituációkban megfigyelhetők.

Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése, gondolkodási műveletek elsajátítása. Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás több formában történik: utánzással, gyakorlati feladatok felvetésével és megoldásával, a gyermekek kérdéseire válaszolva vagy az óvónő által kezdeményezett foglalkozásokon.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza.

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai nevelés terén

- olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését, felkelti kíváncsiságát,
- a matematikai képességek fejlesztése mindig játékosan valósuljon meg,
- a gyermek tapasztalataira, ötleteire építsen,
- a halmazképzés, a számlálás, egyesítés, bontás cselekvésbe ágyazva történjen

- a geometriai formák, a térirányok, a névutók, a szimmetria, a párosítás, a többszörözés fogalmaival, gyakorlati alkalmazásaival ismertesse meg a gyerekeket.

A külső világ tevékeny megismerése – környezetismeret (természet-társadalom-ember)

A külső világ tevékeny megismerésének célja:

- a gyermek ismerje meg a közvetlen környezetét,
- juttassuk minél több tapasztalathoz az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből életkoruknak megfelelő szinten. Ezáltal teljes biztonságban tájékozódjanak és igazodjanak el a környezetükben.

A környezet megismerése áthatja a gyermekek életét, az óvodai tevékenység egészét. A környezet megismerése hatással van a gyermekek személyiségére. Tervezés közben a környezet megismerése nevelése céljából, a helyi adottságokból kell kiindulnunk. Elsősorban olyan feladatokat kell terveznünk, amelyek megoldásához a gyermekek együttműködésére van szükség. Témaválogatás közben a lakóhely és a lakókörnyezet sajátosságaihoz igazodunk. Természeti és társadalmi környezetünk elválaszthatatlan egymástól, összefüggnek egymással.

A tudatos fejlesztésben összetetten jelentkezik.

- a környezet megismerésére nevelés
- az irodalmi nevelés
- vizuális nevelés
- a matematikai nevelés
- az anyanyelvi nevelés
- az egészséges életmódra nevelés
- környezettudatos magatartásformálás

Óvodapedagógus feladatai

A környezet tevékeny megismerésének óvónői feladatai épüljenek a gyermekek otthoni és óvodán kívüli tapasztalataira, ismereteire.

Tárja fel a gyermekek családi hátterét és szokásrendszerét.

Juttassa tapasztalatokhoz a gyermekeket, gyarapítsa ismereteiket környezetükről.

Teremtsen alkalmat, időt, helyet, eszközt a környezeti kultúra alakítására.

Adjon lehetőséget az érzékszervekkel való tapasztalásokra, élményekfelidezésére, vizsgálódásokra.

Alakítson ki pozitív érzelmi kapcsolatot, tevékenysége legyen modell értékű.

Személyiségével, értékrendjével legyen követendő.

Kezdeményezzen könnyed, vidám, játékos tevékenységeket a számára.

Kezdeményezzen a környezetvédelemmel kapcsolatos játékokat.

Alapozza meg a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásait..

Biztosítsa a gyermekek számára a teret, az időt, az eszközt a spontán és szervezett , az alkalmi és folyamatos megfigyelések ,az egyszerű kísérletek, a gyűjtések elvégzéséhez.

Kísérje az ismeretnyújtást magyarázattal.

Hagyja, hogy a gyermekek elmondhassák élményeiket és, tapasztalataikat.

Segítse a szülőket, hogy felismerjék a gyermekek környezet iránti érdeklődésének fontosságát. Erősítse a szülőföldhöz fűződő érzelmi viszony alakulását. Szereztesen tapasztalatokat a helyi néphagyományokról, szokásokról, kultúráról. Szervezzen kirándulást a természettel kapcsolatos ünnepek alkalmával. Alakítsa ki a gyermekekben a környezet megőrzésére való igényt. Éreztesse meg a gyermekekkel, hogy természeti környezet nélkül nem létezik az ember, hogy védeni, óvni, ápolni kell azt. Tudatosítsa a gyermekekben, hogy csak azokat a „természeti kincseket hozhatjuk el” amit a természet elengedett. A matematikai tapasztalatszerzést természetes környezetben, játékosan valósítsa meg. Erősítse a közös feladat-közös élmény által a csoporttudatot, miközben az egyéni feladatmegoldás egyéni sikert biztosít. Segítse elő, hogy a gyermekek maguk fedezhessék fel környezetük formai, mennyiségi téri viszonyait. Teremtsen problémahelyzeteket, és adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek önállóan, kreatívan meg tudják oldani.

Láttassa meg az ok- okozati összefüggéseket.

Érzékeltesse a valóság relációit, fejlessze ítéliképességüket.

Teremtsen jó hangulatot a tevékenységek során.

Tartsa tiszteletben a gyermek adottságait.

Teremtse meg a környezettel való harmonikus együttélés, a fenntartható fejlődés igényének kialakítását.

Tudatosítsa a gyermekekben a szelektív hulladékgyűjtés, a komposztálás fontosságát, ismertesse meg ezek módját

Tudatosítsa a gyermekekben a vizek, az állatok, a levegő, a föld védelmének fontosságát

Nevelje a gyermekeket a szülők, nagyszülők (a felnőttek) munkájának megbecsülésére

Játékos cselekedtetéssel, beszélgetésekkel ismertesse meg néhány égitest (Föld-a Nap-a Hold) jellemzőit. Vonja be a családokat a gyűjtögetésekbe, az óvodai tevékenységek megismerésébe. A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik majd a gyermekek érzékenysége, és alapozódik meg a természettel együtt élni tudó és a természetet védő ember szokása.

Fontos számunkra:

- a gyermekek szeressék meg az óvodát, majd ismerkedjenek meg az óvoda közvetlen környezetével,
- 4 őselem (tűz – víz – föld - levegő) köré építjük a gyermekek mindennapi életét,
- figyeljük meg az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását és növényeit,
- gyűjtőmunkát végzünk, terméseket, az évszakra jellemző képeket stb,
- az élményszerű séták során gyakoroljuk a helyes közlekedést, ismerkedünk a közlekedési eszközökkel,
- természetes környezetükben figyeljük meg a háziállatokat, kihasználva a családi házak közelségét,
- növényeket csíráztatunk, gondozunk,
- a sétáink során tapasztaltakat megbeszéljük, fejlesztjük a gyermekek szókincsét és nyelvi kifejező képességét,,,
- a környezet megismerése közben a matematikai fogalmakkal, természetes módon ismerkedjenek meg,
- ismerjék fel a mennyiségi, alaki, nagysági és térbeli viszonyokat, fejlődjön a tér – sík és mennyiség fogalmuk,
- sétáink során (az évszakok változásait – tavasz – rügyező fák, nyár – lombosodás, őszi – lombhullás, - tél – befagyott patak – jól nyomon tudjuk követni)
- időjárási változások figyelemmel kísérése az öltözködéssel, különböző játékokkal a szabadban,
- környezetvédelemre hívjuk fel a gyermekek figyelmét, elektronikai hulladékgyűjtés,
- ennek érdekében közösen teszünk a szebb, emberibb környezetért.

Folyamatosan gyűjtjük a természet kincseit, számlálgatjuk, tulajdonságaik szerint válogatjuk. Környékünkön mód nyílik természeti ismereteik bővítésére. A szülőkkel közös kirándulást szervezünk a budapesti, győri Állatkertbe.

A háziállatok megfigyelésére községünk udvaraiban tartott állatok illetve a Musztáng Lovasudvar is kedvező. Évente tervezünk kirándulással egybekötött almaszüretet, dióverést, gesztenyeszedést. Ellátogatunk a könyvtárba, önkormányzati helyiségekbe.

A látottak után ismereteinket rendezzük. Az élmények megbeszélésével újabb kifejezéseket ismerhetnek meg, szókincsük gyarapodik. A séták, kirándulások jó alkalmat adnak a gyermek-óvónő személyes beszélgetésére. A kérdésekre a gyermekek különböző megnyilvánulásaira rögtön tudunk reagálni.

A gyermekek egymással is meg tudják osztani tapasztalataikat és gondjaikat. Érdeklődésüket mindig a megfigyelés irányába tereljük.

Közös megfigyeléseink alkalmával éreztessük meg a természet szépségét, mutassuk be a környezetvédelem szerepét az ember és minden más élőlény szempontjából.

A természetet ismerő, szerető gyermekből válhat csak a természetet és környezetet védő ember

Differenciált feladatadással készíthetjük a gyermekeket a tevékenységekre. Minden feladat sikeres végrehajtása önbizalmat ad a gyermekek számára.

Fejlődés az óvodáskor végére

- a gyermek megtanul tájékozódni és eligazodni a természeti és társadalmi környezetben
- megismeri lakóhelye szépségeit, nevezetességeit, a környezetében lévő intézményeket, üzleteket
- felismeri az évszakok változásait
- megismerik a természet növény – és állatvilágát és annak szépségeit
- ismerik a mennyiségi viszonyokat, a matematikai fogalmakat, melyek a környezettel összhangban vannak
- ismerik lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását
- eligazodnak a közlekedési eszközök és a közlekedés szabályai között
- Ismerik környezetük növény és állatvilágát és részt vesznek azok ápolásában, gondozásában.
- Ismerik a napszakokat, az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.
- Ismerik a környezetükben levő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Tevékenyen részt vesznek környezetük védelmében, megóvásában.

- A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget ad az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeit, a hagyományait, az adott tájra, helységekre jellemző néphagyományok közvetítésére.
- Megneveznek néhány égitestet
- Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés módját
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10.-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Tudnak párosítani.
- Megkülönböztetik a jobbra - balra irányokat, értik a helyeket jelölő irányokat (alá, fölé, közé, mellé, stb.)
- Relációkat felismernek, létrehoznak, verbalizálnak,
- Pótlást, bontást végeznek
- Mennyiségeket létrehoznak, halmazokat képeznek, adott szempont szerint.

Művészeti tevékenységek

A kreativitás az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása a művészeti tevékenységek legfontosabb feladata. Akinek van fantáziája, vannak ötletei, aki a problémák megoldásán dolgozik, aki gondolatait és érzéseit ki tudja fejezni, aki önmagát új, másfajta módon éli meg, az kreatív ember.

A művészet nem más, mint megismerni a világot sajátos, egyéni módon. Az óvodapedagógus mindennapi feladatai közé tartozik megismertetni a gyermekeket a világ szépségeivel. Mindig arra kell törekedni, hogy a gyermek maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, csupán akkor nyújtunk ehhez segítséget, ha a gyermek maga kéri és igényli. Az önálló gondolkodás és a cselekvés kialakítása a művészeti tevékenységek legfontosabb feladata.

Az óvodában a gyermekek kreativitásának megnyilvánulását segíti:

- az oldott légkör,
- nagy mozgás,
- szabadság, tér,
- megfelelő eszközök.

Minél többféle kifejezési eszközzel ismerkedik meg, annál több lehetősége adódik önmaga kifejezésére.

Az óvodapedagógus felelőssége igen nagy, véleményét szeretetteljes kapcsolatban fenntartás nélkül elfogadja a gyermek.

Tevékenységek, melyek játék – és szabadidőben is gyakorolhatók:

- a) mese-vers
- b) ének-zene
- c) énekes játék
- d) bábozás
- e) tánc
- f) játék
- g) dramatizálás
- h) vizuális tevékenységek – rajzolás, festés, mintázás

Vers, mese

Célja:

A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek alakítása, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének elősegítése. Járuljon hozzá az érzelmi biztonság megteremtéséhez.

Növelje a kultúraértékek iránti fogékonyságot, segítse a gyermekek iskolai életre történő felkészítését.

Különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására.

A verset a hangzás és a hangulat felől fogják meg a gyerekek. Mondóka, dramatikus szöveges gyermekjáték mindennap előkerül. A népköltészet verses anyaga eleve mozgásos játék is. Párban, kisebb csoportokban, közösen a játéköröm kedvéért számtalan önkéntes ismétléssel ragad rá a gyerekekre. A nagy magyar költők versei, strófái egy - egy alkalmas helyzetben kifejezik a felnőtt kedélyállapotát, fokozzák a játék illúzióját. Szinte minden játékra indító képzetkörhöz találunk hangulatot felfokozó, ötleteket adó költői alkotást. A vers játék a nyelvvel, az érdekesen, szépen hangzó beszéddel. Mondani kell és nem tanítani.

A meséket nem feltétlenül szükséges az éppen abban az időben folyó játékhoz igazítani. Természetes kapcsolatukat azonban érdemes kiaknázni.

A játékban a gyermek többnyire fizikailag is élénk, és az elképzelt, átélt helyzeteket cselekvéssel és kihagyásos, utalásokkal átszótt beszéddel kíséri. Mesehallgatáskor egyértelműen befogadó, odahallgató, amivel sokkal mélyebbre hatol a nyelv birtoklásának, használatának lényegébe, mint amikor ő maga beszél. Ilyenkor a belső képsor csakis a szó segítségével elevenedik meg, a felnőtt képzeletet és érzelmeket megmozdító beszéde nyomán. Ennek a közlésformának a ritmusa, képi ereje, folyamatossága, hangulata fogva tartja a hét éven aluli gyerekek figyelmét, mert ebből teljességgel hiányzik a közvetlen oktató szándék. A mese örömforrás és társasélmény, amely a játékhoz hasonlóan nagy belső energiákat mozgósít. Éppúgy mint a játék, **nem az egyik óvodai foglalkoztatási lehetőség, hanem az egyetlen szóbeli közlésforma, amelynek segítségével a gyerekekkel szót válthatunk arról, ami** a pillanatnyi kézzelfogható benyomásokon túl **a legjobban foglalkoztatja** saját személyét és a világegészt illetően. A mese személyes és kozmikus abban az értelemben, hogy jelképeivel az emberi természet belső tájairól és a külső széles világ jelenségeiről ad tükörképet. Amit mesélünk, az mindig konkrét és érzéki, mégis térben és időben hatalmasan kitágított. A cselekmény mindvégig az átélés és nem az ésszerűség fonalán halad. Ezért természetes, hogy a népmesét valamikor többnyire felnőttek mesélték felnőtteknek.

Ki vagyok én? Honnan kerültem ide? Mi az, hogy élek? Mi lesz velem, ha elszakadok a szüleimtől? Miért nem maradhatok mindig kicsi és védett? Mi vár rám, ha valamit nem tudok megtenni? Ki fog segíteni és hogyan? Mik a nagy örömek és szomorúságok? Hol vannak a végső határok és átjárhatók-e? Mik a titkok, amiknek megfejtése nagy veszedelembé sodorhat? Ilyen és hasonló kérdések foglalkoztatnak bennünket életünk különböző korszakaiban más - más szinten. Ezekre kísérel meg választ adni a mese, a művészet és a hit.

A népmesék erkölcsi nevelőhatása mélyen átjárja a személyiséget. A mesében az adott szót meg kell tartani, az ígéretet be kell váltani. A végakaratot minden körülmény között teljesíteni kell. A vándorlót be kell fogadni, az éhezőt meg kell vendégelni. Alvó embert vagy állatot nem szabad megölni. A küzdelmet szemtől szembe vívják, a harcmodorban az ellenséges szereplők megegyeznek, karral, karddal, varázslattal harcolnak. Aljasul csak a boszorkány támad. Rendre pórul is jár.. A gyengét, a kicsit védelmezni kell. **A gyermeki és mesei megfelelései** következtében mindez kimondatlanul is mélyre hatol és beépül a kicsik erkölcsi érzelmeibe és szabálytudatába.

A mesében a természet emberarcú. A Nap, a Hold, a csillagok, fű, fa, virág és különösen az állatok beszédeseek, varázserejűek. Megszólíthatók és válaszolnak, segítenek és útbaigazítanak. A mesehős része, ismerője és formálója a világnak. A mese a gyermekkor lelki, érzelmi színvonalán jeleníti meg azt, amit mindnyájan elemi igazságként élünk át, hogy

az embernek, mint teremtménynek feladata van a világban, meg kell küzdenie a rosszal, törekednie kell a jóra. Az ember sorsát hatalmas, titokzatos erő irányítja, de az élethelyzetek megoldásában neki is ügyesnek és okosnak kell lenni. El kell viselni a kudarokat, fájdalmakat, ki kell találni a szokatlan megoldásokat a talponmaradáshoz. Kitartani a szerencsés végkifejletig.

Mindez az anyanyelven szól, egy ismert és kedvelt felnőtt tolmácsolásában. **A mese: az anyanyelv zenéje, észjárása a játékkal együtt a kicsinyek „tanuló iskolája”.** A mese nevelő hatása: a ráismerés, az előrelátás, a képalkotás, az illúzió feszültségének állapota és a **belső képzetáramlás begyakorlása.** A felnőtt beszédéből figyelhetik meg a gyerekek, hogyan kell elképzelt vagy megélt eseményeket tagolni, szavakra átfordítani, epikus távolságtartással másoknak elmondani, kölcsönösen egymásra figyelni. Mi ez, ha nem a későbbi tanulási folyamatok megalapozása?

Mindezt a tartalmat és hatást azonban elsősorban és majdnem kizárólag a szándékosság nélkül, ösztönszerűen és tökéletes költőiséggel kitalált, fejből mondott népmesék közvetítik. Ez az a műfaj, amit az ősmesélő és a továbbadó is mindig komolyan vett, s amellyel azt az érzést tudta kelteni hallgatóiban, hogy amíg mondja, maga is hiszi. Így van ezzel a mai jó mesemondó is. Ezért **az igazi mese az óvodában is csak fejből mondható.**

Igaz, hogy néhány igazán nagy magyar író sikeres meséjének alkalmoszerű felolvasása is jótékony hatással lehet a kisgyerekek nevelésére. Jó mesét, elbeszélést írni a legkisebbeknek csak a legnagyobbak tudtak.

A „hallgató”-meséhez ne kapcsoljunk feladatokat, ne kérdezzük vissza. Ne csináljunk belőle foglalkozást.

A mese -, vers tevékenységgel kapcsolatos óvónői feladatok

- változatos irodalmi élmények közvetítése

- Életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása

A beszoktatási időszakban játsszon vigasztaló játékokat.

Tudjon mondókákat, láncmeséket verseket, meséket.

Előadásmódjában érvényesítse a beszéd zenei elemeit, legyen modell szerepe a helyes, nyelvtanilag tiszta beszédben.

Ismételje a gyermekek kedvenc meséjét.

-Érzékeltesse a versek, mesék képi világát

Tudatosan válogasson a népi kultúra gazdag világából

Használja ki a spontán adódó helyzeteket.

Pihenés előtt egy szelídebb folyású mesét válasszon

Hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a verseket ne kérdezzék ki, a mesék tartalmát ne kérjék számon.

A szülők az önként elkezdett szöveget hallgassák végig- a kiejtés javíthatása nélkül és válaszoljanak a versekkel, mesékkel kapcsolatos kérdésekre.

Tájékoztassa a szülőket arról, hogy a rendszeres együttlét és az előszóban történő mesélés mit jelent a gyermek számára.

Teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermekek meseélményeiket rajzzal és játékkal is kifejezhessék.

A versekkel, mesékkel, mondókákkal erősítse meg a környezet megszerettetését a hagyományápolást, az évszakok szépségét.

Neveljen a könyv szeretetére, megóvására.

Igényesen válassza ki, hogy milyen kulturális rendezvényen vesznek részt.

- Elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból választás, ezen túl a mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből

- az irodalmi élmény befogadásához szükséges „szertartás” kialakítása

- képeskönyvek elérhetőségének biztosítása

- a könyvek használatának, megbecsülésének alakítása

- Könyvtárlátogatások szervezése

- Színházlátogatások szervezése

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokások.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szóban kiegészítik az ismert meserészleteket.
- Képesek a hallottak képi megjelenítésére.
- Igénylik a hallott mese újrhallgatását.
- Kitalálnak meséket, történeteket.
- Szívesen mondanak spontán is meséket.
- Önállóan mondanak mesét, használják a gyakran hallott kifejezéseket, fordulatokat.
- Hanghordozásukkal érzékeltetik a mese hangulatát.
- A nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzik mondataikat

Szívesen mondanak spontán módon is mondókákat, verseket.

- A hallottakat képekben megjelenítik.
- Igényük van a hallott irodalmi művek újrhallgatására.
- Könyvben kép alapján tájékozódnak, vigyáznak a könyvekre.
- Figyelmesen végighallgatják óvónőjüket, társaikat.
- Önállóan mondanak mondókát, verset.

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Minden idegrendszerileg és fizikailag egészséges gyermeknek fejleszthető a zenei hallása, és minden gyermek tanulhat tisztán énekelni. A fejlettség és a kialakult készségek foka ugyan az iskolába lépéskor nem lesz azonos, de egy bizonyos szintig fejleszthető. A rendszeres gyakorlással és ismétléssel a gyermek adottságai kialakulnak, készségei fejlődnek. Mindez természetesen még az óvodás korban is csak alapozó jellegű, a munkát majd az általános iskola végzi el. Az óvodában célunk a zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása. Fontos a gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, érzékelési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése. A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatni. A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával.

A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget.

Olyan szavakkal is találkozunk a gyermek, amelyeket hétköznapi beszédünkben már nem fedezhet fel, és ezek megértését a játékszituáció segíti.

A zenei képességfejlesztési anyag feldolgozása az óvodákban használt, elterjedt zenei nevelést elősegítő szakirodalom alapján történik. A dalos játékokon kívül felhasználjuk a magyar néprajz kutatásaira támaszkodva a hazai népi gyermekjátékokat. Legfontosabb a magyar népzene továbbadása, de a teljességre törekvés jellemzi ezt a területet. Így a dalanyagot más népek dalaival is kiegészíthetjük, főleg európaiakkal, melyek megfelelő hangkészletűek és hangterjedelműek. A hazai nép gyermekjátékokhoz szorosan kapcsolódik a tánc. A néphagyomány gazdag, változatos mozgásanyagának megtartásával a mozgások sajátosságainak tiszteletben tartása mellett vezessük rá a gyermekeket arra, hogy találjanak ki mozdulatokat szerepjátékokhoz, játék nélküli dalokhoz. Nagy élményt jelent a gyermekek számára a tánc. Fontos feladat számunkra a néphagyomány ápolása, valamint hogy óvodásaink közelebbi kapcsolatba kerüljenek a kortárs művészeti alkotásokkal, melyek

kiemelkedő szerepet nyújtanak a zenei képességek és zenei kreativitás fejlesztésében. Zenehallgatási anyag kiválasztásában figyelembe vesszük a gyermekeink nemzetiségi és kisebbségi, vallási hovatartozását.

A zenei nevelésben a központi szerepet a mondókák és a dalos játékok foglalják el. Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek. Ilyenkor dolgozik a képzelete, fejlődik esztétikai, viselkedési és magatartási kultúrája és mindezek közben a gyermek emberi kapcsolatokban való eligazodást is tanulja.

Alapvető, hogy a jó légkör megteremtse az érzelmi motiváltságot. Az ének és a zene segít ebben, hiszen a dal ritmusa, lüktetése önmagában is mozgásra serkent. Fontos a zene helye a művészeti nevelésben. A művészet a képzelet világa. Lényege a beleélés, a tettetés, a tréfás „összejátszás”. Ezért fontos a játékos helyzet. A foglalkozások leghosszabb része az énekes-játék kell, hogy legyen. A sokszori ismétlés örömet ad, személyes kapcsolatot teremt.

A mondókák szerepe:

- gazdagítják a szókincset
- ritmus, lüktetés érzékeltetésének fejlődése
- mindig mozgáshoz kötött
- formaérzéklet fejleszt
- a tempó az életkorhoz alkalmazkodik

A gyermek fejlettségi szintjéhez tervezzük a dallam anyagot, a fejlesztés területeit. A zenei szakszavakat természetesen kell használni a gyermek előtt. A zenei nevelés során megpróbáljuk kellő motiválással a gyermek figyelmét ráirányítani a környezetünk hangjainak szépségeire, érdekességeire.

A zenei nevelésből adódó óvodapedagógusi feladatok

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok , dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képesség szintjének megfelelően
- A migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal –és zenei anyag választás
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.

- Friss levegő biztosítása
- Kör és egyéb mozgásos játékokhoz elegendő hely kialakítása.
- a játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus , motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- Az óvónő örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is élvezi a tevékenységet.

Juttassa zenei élményhez a gyermekeket.

Biztosítsa a nyugodt és oldott légkört.

Fejlessze a gyermekek zenei alkotókedvét.

Hasson a zenei neveléssel a gyermekek érzelmére, értelmére.

Tudatosan készüljön fel a zenei élmény átadására.

Tegye lehetővé, hogy a szülők is megismerjék az ének-zenei nevelés anyagát.

Hívja fel a szülők figyelmét a válogatás nélküli gépzene káros hatására.

Segítse elő, hogy a családban ne törjék le a gyermek énekkedvét, önbizalmát.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A mondókákat, dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel, egyénileg és csoportosan mondogatják, éneklik.
- A gyermekek gátlások nélkül, egyedül énekelnek.
- A dalt szöveg nélkül dúdolják, zümmögik, stb..
- Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, motívumokról, a mondókákat jellegzetes ritmusukról.
- A dalokat, dallammotívumokat visszaéneklük.
- Szívesen játszanak énekes játékokat.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat (magas-mély, stb.).
- A hallásfejlesztést segítő fogalompárokat összekapcsolják a tempóváltoztatással, dallambújtatással, hangszínelismeréssel.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát. A különbséget kifejezik cselekvéssel, mozgással.
- Rögtönözik a ritmust, mozgást, dallamot.
- Természetes tempóban járnak, segítség nélkül tempót tartanak.
- Érzékenyek a természet és a környezet hangjaira, felismerik a hangszínek finom eltéréseit beszédhangon, zörejen, hangszereken egyaránt.

- Megformálják az egyszerű táncos mozdulatokat.
- Élvezettel hallgatnak zenét.

Gyermektánc

Célunk: A gyerekek életkori sajátosságait figyelembe véve játékosan ismerjék és szeressék meg a néptánc, nemzeti mozgáskincs alapjait a népi gyermekjátékdalok, népzene, gyermekeknek szóló népzenei műalkotások segítségével.

A táncos mozgásanyag tartalma:

- Egyszerű alapmozgások és azok variánsai.
- Dal ritmusára történő lépés, járás körben, láncban, sorban különböző kapcsolódási és fogásmódokkal.
- Forgások szőlóban, párosan, körben.
- Egyszerű lépésekkel alkotott különféle alakzatok, páros vonulások, vonulás – bújós játékok, párcserélő játékok, dramatikus táncok.
- A csárdás kialakítása oldallépés – zárás motívumból.
- Ugrások, szökkenések egyénileg és párosan.
- Egyszerű taps és csapáskombinációk.

A mozgásanyag tanítása a 4-7 éves gyermekek mozgáskultúrájának, tánc kultúrájának fejlődését szolgálják.

Kihasználjuk a jeles napok, ünnepek köré csoportosítható népszokások, hagyományok adta táncalkalmak játékos felelevenítését (őszi népi hagyományok, Luca nap, farsang, húsvét, pünkösöd).

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Képesek a folyamatos táncos mozgásra.
- Mozgástempójuk igazodik a megadott dalhoz.
- Zenére tempót váltanak.
- Több összekapcsolt motívumot eltáncolnak.
- Mozdulataik szabályosak, táncos mozgásuk koordináltabb, egyre finomabb, összerendezettebb.

Szívesen táncolnak bármelyik társukkal.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Mindennapi óvodai életben lehetőséget biztosítunk, hogy az alkotáshoz szükséges eszközök elérhető helyen legyenek a gyermekek számára, ezzel segítjük a szabad alkotás, kreativitás és tehetség kibontakoztatását.

A gyermekek által a legkedveltebbek: mintázás, rajzolás, festés, vágás, ragasztás, barkácsolás. A tevékenységek megszervezéséhez alapot nyújthatnak a négy őselem (tűz, víz, levegő, föld), az évszakok, ünnepek, a világ tárgyai, eseményei, a természet szépségei.

Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermek alkotókedve, teljes önállóság szükséges és lehetőség, hogy bármikor kipróbálhassa képességeit.

Célja: A gyermekek élmény és fantáziavilágának képe, szabad önkifejezése, gondolkodási műveletek fejlesztése a tevékenységek alatti beszélgetés során.

A gyermekek tér- forma- színeképzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Lehetővé tesszük, hogy **bármikor** kedvük szerint gyurmázzanak, rajzoljanak, vagdossanak, hajtogassanak, barkácsoljanak a gyerekek. **Amit készítünk, a játék kelléke lehet.** Jó, ha a felnőtt köztük ül és ő is elfoglalja magát. A technikákat, az anyagokkal és eszközökkel való bánásmódot meg kell mutatni. Nem mondjuk meg, hogy mit csináljanak, hanem abban segítsünk, hogy hogyan és miből, mivel lehet valamit elkészíteni. Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra ösztönzünk. Az elkészítés folyamata is játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban.

Az eredményt nem minősítjük. Másról van szó: krétával, festékkel, papírral, fonallal, terménnyel, fával, kővel, homokkal, vízzel játszunk. A természetes anyagok értékesebbek, más üzenetet hordoznak, mint a műanyag játékszerek.

A vizuális nevelésből adódó óvónői feladatok

- Megfelelő időt, helyet, és eszközt biztosít a gyermekek számára
- Az ábrázolás eszközeit a gyermekek által elérhető helyen tartja
- Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra
- Az ábrázoló tevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat megtanítja és a szokások betartását figyelemmel kíséri: hosszú ujjú ruha feltűrése, kézmosás stb.
- A 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alapttechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást.

- A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfüzés alapjait.
- Az 5-6-7 éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti/pl. mozaik, kollázs, nyomatok/
- Bemutatja a gyermekeknek az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat, Budapestre jellemző épületeket, hidakat, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit
- a gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja
- Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- a balkezes gyermeket nem erőlteti jobb kézzel való munkálkodásra.
- Az ábrázolás során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észleléskor jelzéssel él a Pedagógiai Szakszolgálat felé
- Nagy odafigyelést tanusít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót ad a gyermeknek
- A mintázáshoz többféle anyagot is használ (gyurma, agyag, gipsz/
- a mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal kiegészítőkkel növeli/ termések, magvak, szárított préselt növények
- a csoportszoba , öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Képalakításban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Egyéni módon jelzik az elemi térviszonyokat.
- Élményeik, elképzeléseik, képzeteik megjelenítésében biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Ismerik a színeket.
- Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság.
- Örülnek egyéni és közös munkájuknak.
- Fogékonyak a „szép” látványára.
- Téralakításban, építésben közösen vesznek részt.
- Az eszközöket célszerűen, biztonságosan, takarékosan és kreatívan használják.
- Véleményük van saját és társaik munkájáról.
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.

- Ismeri a hat alapszínt, azt bátran használja.
- Megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- Alkotás közben ügyel környezete és saját maga , munkája tisztaságára.
- Szem – kéz mozgása összerendezett.
- Térlátása korának megfelelő.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.
- Vonalvezetése balról jobbra halad.

Mozgásfejlesztés

A napirendben mindennap biztosítjuk az udvari játékot, a levegőzést, a sétát.

Az udvari kinn tartózkodás során arra törekszünk, hogy a gyermekek minél többféle mozgást, mozgásformát tudjanak végezni.

A 3-6 éves korosztály lételeme a mozgás. A gyermekeknek erős belső késztetése van a mozgásra. Ez a kor a motoros aktivitás sokoldalú megnyilvánulásának korszaka.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának formálásának eszközei. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepe van a helyes testtartás kialakulásában, kiegészítik a gondozást és az egészséges életmódra nevelés hatásait.

A szabad játék kereteiben végzett mozgást kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek, és az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is beépülnek.

A spontán mozgásos tevékenységekre az óvodai élet mindennapján minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Törekszünk a mozgásos játékok széleskörű alkalmazására a **szabad levegő** kihasználására.

Az óvodáskorú gyermekek testnevelése során szerzett tapasztalataink megerősítettek bennünket abban, hogy az óvodások legjellemzőbb tulajdonságának, a személyiségük fejlődését döntően meghatározó mozgékonyágukat, mozgásos aktivitásukat kell tekintenünk.

A gyermekeknek mozgásigényük kielésére megfelelő helyet, eszközt és időt teremtünk. Így megismerik saját fizikai képességüket, és ennek megfelelően választanak tevékenységet, amire már testileg és pszichésen is felkészültek, szabadon próbálva ki a különböző mozgásformákat.

Feladataink, hogy bátorítást, biztatást nyújtsunk. Így lesz a gyermekek számára a mozgás öröm, ami megfelelő motivációs bázist teremt a további próbálkozásaikhoz.

Pedagógiai munkánk során gyermekközpontú, egyénre szabott nevelési koncepciót valósítunk meg, melynek lényege az élmény, a játék és a mozgás egységének a megteremtése.

Testi nevelésünk célja

Fejlessze a gyermek természetes mozgását, segítse mozgástapasztalataik bővítését, alkalmazkodó-akaratit tulajdonságaikat úgy, hogy a gyermek szabad mozgáskedve megmaradjon.

A rendszeres egészségfejlesztő mozgás, a gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. A mozgás és az értemi fejlődés egymást erősítő, kedvező hatásának hangsúlyozásával, az érzeni biztonságban történő gyakorlási formák biztosításával biztosítható a mozgás és az értemi fejlődés kedvező hatása egymásra.

Alakítsa testi képességeiket (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség)

Segítse elő a gyermek biológiai fejlődését.

A mozgásos játékok a kisgyermek egyik legkedvesebb játéka a mozgás. A futó- fogójátékok, szerepvállaló vagy utánzó játékok, a természetes mozgásokból építkeznek, ősi és népi hagyományaink felelevenítése mellett a testi egészséget, edzést is szolgálják, amennyiben kint a szabadban játsszuk őket.

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság - erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlás.

A társakkal végzett együtt mozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem , alkalmazkodás, kooperáció képessége folyamatosan fejlődik.

A mozgásfejlesztésből adódó óvónői feladatok:

- a gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése
- életkorilag a legmegfelelőbb tevékenységi forma kiválasztása
- a mozgásos élményt kísérő pozitív érzelmek felerősítése (önbizalom, sikerélmény).
- a tervszerű rendszeres mozgás
- a mozgás szeretetére épülő életmód megalapozása
- a gyermek életkorának és egyéni adottságának megfelelő mozgásformák szervesen épüljenek a tevékenységrendszerükbe
- adott mozgások célzott fejlesztése
- a motoros képességek és mozgáskészségek fejlesztése
- a test-tudat fejlesztése, tájékozódás a saját testen, majd térben és időben,
- helyzetfelismerés képességének fejlesztése,
- természetes nagymozgások és finommozgások fejlesztése,
- egyensúlyérzék fejlesztése,
- szem -kéz-láb koordináció alakítása,
- a mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe
- mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása
- vegye figyelembe a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.
- a szülőkkel együttműködve biztosítsa a megfelelő öltözetet.
- a gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése
- a baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a /csoportszobában, az udvaron, tornateremben/ gyermekekkel közösen, majd fokozott betartása.
- mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron.
- adjon lehetőséget, hogy az egyes gyakorlatokat ki-ki a saját képességei szintjén hajthassa végre.
- a helyes minta megismerésére adjon lehetőséget és igényelje a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását
- a tevékenységek irányításánál és értékelésénél differenciál, figyelembe veszi az egyéni fejlődési jellemzőket.
- tartási rendellenesség gyanúja esetén a szülők bevonásával kérje szakember segítségét
- a testnevelés foglalkozások szervezése elegendő időt hagy a gyakorlásra, illetve megadja a lehetőséget a tevékenységből való kilépésre.
- a szervezet általános, sokoldalú képzettségével a test fejlesztése

- a vázizomzat erősítése
- motoros képességek fejlesztése (kondíció, koordinációs képességek, mozgékonyág és hajlékonyság)
- mozgásműveltség kialakítása
- fejlődési rendellenességekből fakadó testi elváltozások megelőzése, javítása
- játék – és a versenyigény felkeltése
- különböző sportágak és mozgásformák megismertetése a gyermekekkel (kerékpározás, úszás)
- óvodásaink felfedezhessék, kipróbálhassák mozdulataikat
- a mozgásról szerzett pozitív élményeiket megerősíthessék
- a testi, akarat, erkölcsi tulajdonságaikat fejleszthessék
- az értelmi képességek fejlesztése
- a gyermekek érezzék jól magukat a mozgásos tevékenységekben

Foglalkozásaink tartalmi és szerkezeti felépítését minden óvónő saját maga határozza meg a csoportja számára. Egy adott képességfejlesztéshez olyan testgyakorlatokat, eszközöket, variációkat választunk, mellyel az adott feltételek mellett a gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően legtöbbet gyakorolhatnak, és sikerélményhez juthatnak.

Testneveléseink anyagában kiemelt feladatok korosztályonként:

- a) 3-4 éves korosztály nagymozgások fejlesztése (járás, futás, csúszás, kúszás és mászás)
- b) 4-5 éves korosztály testséma fejlesztése, nagymozgások bővítése (ugrások, gurulóátfordulás, szem-kéz koordinációt igénylő feladatok, felugrások és dobások, térérzékelési gyakorlatok, a jobb és baloldal erősítése)
- c) 5-6 éves korosztály nagymozgások koordinált és precíz végrehajtása (szem-kéz koordinációt igénylő gyakorlatok, célba dobás, a kéz, fogó izmainak erősítése eszközökkel, támaszgyakorlatokkal, alaklítás és formálítás fejlesztése)

Az óvodai testnevelés legértékesebb részének a játékot tartjuk. A testnevelési játékok során koncentráltan megvalósítjuk a gyermekek természetes mozgásformáinak gyakorlását (mászás, kúszás, csúszás, járás, futás, ugrás és dobás), melynek segítségével fejleszthetjük motorikus képességeiket, ezen keresztül egész személyiségüket. Természetesen az egyes gyermekek között jelentős különbség van a képességek szintjében, ezért a foglalkozások tervezésénél arra

törekszünk, ki-ki saját képességének megfelelő szintű feladatot gyakorolhasson. Differenciálunk a végrehajtás tempójában, mennyiségében és a segítségadás mértékében. Megengedjük a gyermekeknek egy adott tornaszeren a mozgásválasztást, kötetlen játékot.

A differenciális lehetőségek, az egyénre szabott képességfejlesztések érvényesek mindennapi testneveléseinkre és mozgásos szabadidős programjainkra egyaránt. A mindennapos testnevelés a teremben vagy szabadlevegőn, szervezett formában napi rendszerességgel, délelőtti folyamán valósul meg.

A már meglévő feltételeinket úgy alakítjuk, hogy az sokkal jobban megfeleljen játék és mozgásigényüknek. Engedjük a gyermekeket szabadon mozogni, jó idő esetén a szabad levegőn, az udvaron. A gyermekek ötleteik alapján saját mozdulatokat, mozgássorokat találnak ki, így fejlődik kreativitásuk.

Napirendünkben, az épületben mindig van olyan időszak, melyek alkalmasak a gyermek egyensúlyérzékének fejlesztésére:

- talajra ragasztott mértani formák átlépése
- rálépés, közé lépés
- tárgyakon szökdelés
- trambulín, rugós deszka használata

Mindennapos frissítő tornáinkba speciális tartásjavító és talpgyakorlatokat is beépítünk, de ez nem helyettesíti a tornát, a gimnasztikát, hanem teljes körűvé teszi.

A korrigáló gyakorlatok egy-egy elemét rendszeres és tudatosan építjük be foglalkozásainkba, így a testnevelés nem veszíti el eredeti funkcióját.

Az udvari mozgás gazdagítása, a sok, mozgásos játék segíti a komplex mozgásfejlesztést:

- mászóka
- fogócska
- futójátékok
- ügyességi játékok
- kötélhúzás
- akadályverseny
- ugróiskolák
- biciklizés

Mozgásfejlesztésünkben feladat a prevenció:

A testtartás miatti elváltozások (hanyag-tartás, gerinc deformitás), lúdtalp és már kisgyermekkorban megjelennek. Ezek nem kóros elváltozások, tehát rendszeres gyakorlással korrigálhatók. Fejlődő izomzatuk erősítése, a légzés javítása, természetes ingerek hatása (napfény, víz, levegő és mozgás) és a hozzáértéssel összeállított mozgás-sorok eredményre vezetnek. A preventív mozgásanyag alkalmazásakor tekintetbe vesszük az életkori jellemzőket, a gyakorlat végrehajtásához szükséges késztetést ébresztjük fel.

A szülők és családtagok szemléletét közös kirándulásokon, sétákon és előadásokon próbáljuk alakítani:

- a mozgás nemcsak az életkor egyszerű velejárója, hanem a gyermeki szervezet fejlődésének fontos feltétele
- az óvoda és a család egészségnevelő módszereinek összehangolása
- a gyermek egészséges fejlődésének biztosítása a családban
- a szülők ismereteinek folyamatos bővítése, partnerként bevonva őket a munkánkba

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Sokoldalú mozgástapasztalatokat szereznek az alapvető mozgásformák gyakorlása által.
- Elsajátítják a természetes mozgások elemeit (járás, futás, ugrás, függés, dobás, egyensúlyozás).
- Szívesen függeszkednek, másznak udvari eszközökön.
- Kisebb akadályokat átugranak. Az ugrásokat talajérintéskor fékezni tudják.
- Kialakult a szem-kéz-láb koordinációja.
- Bátran gurulnak, hemperegnek a szőnyegen és a fűben.
- Tud rollerezni vagy biciklizni.
- Esztétikusan végzik a gimnasztikai gyakorlatokat.
- Magabiztosan (csuklószalag nélkül is ismerik az irányokat (bal –jobb), tudnak a térben tájékozódni.
- Különböző szereken, emelt magasságban egyensúlyoznak egy lábon.
- Szeretnek futni akadályok közbeiktatásával. A futás mennyiségét maguk határozzák meg.

- Ügyesen bánnak a labdával és más kézi szerekkel.
- Betartják és követik az adott szabályokat a különböző versenyjátékok játszásakor.
- Harmonikus, összerendezett a mozgásuk.
- Szeretik és igénylik a mozgást, kitartóak benne.
- Fizikálisan megerősödnek, kialakul a helyes testtartásuk.
- Kialakul az egészséges versenyszellem.

Hagyományőrzés az óvodában

Az óvodai munkánkban eddig is hangsúlyt kapott a néphagyományok felelevenítése, megismertetése, megőrzése a gyerekekkel, szülőkkel.

Valljuk, hogy az erkölcsi nevelésünk fontos feladata a hazaszeretetre nevelés. Ennek első lépcsőfoka a közvetlen környezetünk, falunk: Kömlőd megismertetése és megszerettetése a gyerekekkel. Ehhez hozzátartozik a falu múltja, hagyományai.

Falunk régmúltját, népi hagyományait nem jegyezték le.

A „népszokás” a kultúra hagyományozódásának spontán formája, az a keret, melyben a nép ünnepe és hétköznapija játszódik. Közösségi magatartásmód és cselekvésmód, olyan viselkedési mód, melynek a közösség tagjai alávetik magukat, mert megfelel az élő kulturális hagyományoknak.

Hagyományápoló munkánk során tartsuk szem előtt az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságait:

- a gyerekek tevékenységek útján ismerik meg a világot,
- érzelmei vezérlik,
- egocentrikusak,
- mágikus, mitikus a világképük.

Mi a feladatunk a hagyományőrzés területén?

- A gyermek számára a néphagyomány, jeles ünnepek, elsősorban a mesék, dalok, mondókák, játékok világa által elevenedik meg.
- Úgy neveljük a nemzet szeretetére óvodásainkat, hogy megkeressük azokat a tevékenységi módokat, melyeken keresztül életkoruknak megfelelően, elemi szinten megismerhetik a magyarság történelmét, irodalmi, nyelvi, zenei, tárgyi kultúráját, hagyományait. Éreztetjük hagyományaink sokrétűségét, mely magában hordozza az

őshazából hozottakat, a környező népek kultúrájának hatásait, az itt élő népcsoportok kultúráját és azt, amit ráépült az emberöltők során.

- A néphagyomány ápolásához hozzákapsoljuk a természet megismertetését, megszerettetését.
- A jeles napok megünneplésével segítjük önmagunkban, a gyerekekben, a szülőkben az „ünnepelni tudás” képességének kialakítását.
- Feladatunknak tekintjük a néprajzi ismeretek folyamatos gyarapítását.
- Tevékenyen készülünk a karácsonyra és a húsvétra.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban

Vers, mese:

Népmesék, mondókák, köszöntő rigmusok, időjóslok, névcsúfolók, közmondások, találós kérdések.

Vizuális tevékenységek:

Tárgykészítő népi játékok, gyöngyfüzés, papírhajtogatás, nyírás, hímzés, mézeskalácssütés.

Környezet tevékeny megismerése és megszerettetése:

Határjárás, időjárásjóslás, időjárási jelenségek, gazdasági munkák megfigyelése, környezetünk tevékenységeiben való részvétel, gyűjtögetés, felkészülés a „jeles napokra”

Ének-zene:

Daloszjátékok, mondókák, dalok

Mozgás mozgásos játékok: Ügyességi és sportjátékok

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

VI.1. A fejlődés nyomon követése, mérésének fázisai

1. anamnézis
2. családlátogatás
3. egyéni fejlődési napló
4. szakvélemények
5. interjú a szülővel, fogadóórák
6. képességfelmérés: MSSST, Goodenough, szükség esetén egyéb vizsgálatok kezdeményezése.
7. egyéni fejlődést nyomon követő lapok.

VI.2. Szempontok a fejlettség megállapításához

1. Mozgás
2. Játék
3. A gyermek általános megfigyelése
4. Érzelmi, akarati, szocializációs képességek (hogyan illeszkedik be a közösségbe)
5. Beszédfejlettség
6. Hallás, látás
7. Értelmi képességek
8. Analizáló-szintetizáló, fogalomalkotási készség

VI.3. Iskolaérettség kritériumai

Ahhoz, hogy a gyermek éretté váljon az iskolára, a törvényi változásoknak megfelelően, a következő kritériumoknak kell megfelelnie:

- testi
- lelki
- szociális érettség

- kreativitás

Amennyiben bármelyik területen eltérés mutatkozik (az elvégzett vizsgálatok függvényében), a gyermek a szükséges fejlesztésben részesül.

Minden egyes vizsgálat kiindulási pontja a hátrányok felismerése, és a fejlesztésre irányuló gyakorlatok megszervezése.

Vizsgálati szempontok:

1. A gyermek általános megfigyelése
2. Magatartás, hogyan illeszkedik be a közösségbe
3. Beszéd
4. Dominancia
5. Hallás, látás
6. Értelmi képesség
7. Analizáló-szintetizáló, fogalomalkotási készség

A gyermekek fejlesztése:

A gyermeket mindig játékos helyzetben kell fejleszteni, a tudatosított szituáció, szorongást vált ki, amely csökkenti teljesítményét, károsítja személyiségét. Vannak olyan fejlesztések, amelyek csoportban és vannak olyanok, amelyek kizárólag egyénileg végezhetők. Az időben elkezdett kompenzáló neveléssel, a készségek differenciált fejlesztésével a gyermek hátrányai csökkenthetők.

A gyermek egyéni fejlesztésének megtervezése az alábbi szempontok szerint történhet:

Mozgásfejlesztés:

Minden mozgásfejlesztő programnak tartalmaznia kell a nagy- és finommozgások, az egyensúly, a lateralitás, fizikai állóképesség fejlesztését célzó elemeket.

Testséma fejlesztése:

A gyermek saját testrészeinek taktilis megtapasztalása, mozgásuk során átélt kinesztéziás élmény eredményezi az integrált belső képet, verbálisan megerősítve alakul ki a test tudatos ismeret, a testfogalom.

Percepció fejlesztése:

Az észlelés pontosabb működését 3-4 éveseknél elsősorban a mozgás és testséma fejlesztésén keresztül érhetjük el. 5-6 éveseknél már célzott fejlesztés szükséges: taktilis, vizuális, hallási észlelés fejlesztése, alaklátás és formaállandóság, téri viszonyok, irányok érzékelésének fejlesztése, keresztcsatornák fejlesztése.

Verbális fejlesztés:

Az életkori pöszeség esetén a helytelen beszédlegzésre, rossz artikulációra, gyors vagy túl lassú beszédre, a mondat szerkesztési hiányosságokra az óvodai közösség pozitív irányban gyakorol hatást. Figyelni kell: a helyes beszédlegzés játékos módon történő kialakítására, nyelvügyesítő gyakorlatokra, ritmusfejlesztésre, amely a szótagolást készíti elő, névmások és fogalmak használatára, fonémahallást fejlesztő anyanyelvi játékok játszására.

A sajátos nevelési igényű gyermekekről egyéni fejlődési naplót is vezetünk. A nevelés elvei: rendszeresség, fokozatosság, jutalmazás - dicséret, következetesség, intenzitás, önállóságra szoktatás, önfegyelem kialakítása. A könnyebb feladatokról haladunk a nehezebbek felé. Változatos feladatokat kínálunk fel, a tevékenységeket ciklikusan gyakoroljuk.

A fejlesztés célja, (a kimenet) a várható eredmény: minden gyermek olyan készségek és képességek birtokában legyen, amellyel kudarc nélkül kezdheti meg tanulmányait a számára kijelölt, legalkalmasabb, legkedvezőbb iskolatípusban.

Az óvodai nevelés tervezésének írásos dokumentációi

Az óvodapedagógus feladata, hogy a gyermekek számára az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetítse, azt szakszerűen tervezze.

A pedagógiai és adminisztratív feladatait be kell tartani.

A tudatos nevelőmunka tervezése és dokumentálása, a csoportnaplóban és a fejlődést nyomon követő naplóban történik.

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgáló kötelező tanügyi dokumentum.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza:

- OM-azonosító számot
- az óvoda nevét és címét,
- a pedagógiai program nevét,
- a nevelési évet,
- a csoport megnevezését,
- az óvodai csoport szervezésének formáját (vegyes vagy azonos életkorú gyermekek),
- a csoport óvodapedagógusait,
- a megnyitás és lezárás helyét és időpontját,
- az óvodavezető aláírását,
- az óvoda körpecsétjét.

Elengedhetetlen, hogy az óvodában használt különböző dokumentumok egységes rendszert alkossanak.

VII. IRODALOMJEGYZÉK

2011. évi CXCV. törvény- a nemzeti köznevelésről

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

Törvény a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról (1997.XXXI.)

Egyezmény a gyermekek jogairól. UNICEF 1992. 3-32.

Pereszlényi Éva: Az óvodák szakmai fejlesztése, Bp. 1994. 101-125.

Pereszlényi Éva: A HOP szakmai feltételrendszere

Dr. Isépy Mária: Gyógypedagógia

Villányi Györgyné: Tanulmányok a kisgyermeknevelésről. OKKER 1996.

Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program

Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel, Szolnok 1995.

Maria Montessori: A gyermek felfedezése, Bp. Herder Kiadó 1995.

Salló Katalin: Játszva a tanulási kudarcok ellen, oktatási segédanyag, 2003.

Óvodai nevelés kompetenciaterület: Sulinova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus –
továbbképzési Kht.

VIII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. A pedagógia programot az óvoda nevelőtestülete fogadja el.

2. A szülők közössége egyetértését nyilvánítja ki.

3. Az óvodavezető jóváhagyásával válik érvényessé.

4. Hatályba lépésének napja: 2016. november 01.

5. A pedagógia program módosításának módja, lehetséges indokai:

A program jóváhagyását követően, a gyakorlati megvalósítás sikere érdekében a program megvalósulásának évenként mérése, ellenőrzése és az apróbb korrekciók elvégzésére, az évenkénti méréseken alapuló tapasztalatok alapján a szükséges bővítésekre kerül sor.

A pedagógiai program felülvizsgálatának rendje:

- a törvényi változások alkalmával.

- amennyiben a Nevelőtestület és a szülők közössége változtatni kíván.

6. A pedagógia program módosított változatának elfogadója: ha a költségvetést is érinti, a fenntartó.

7. Jelen módosítás az óvoda jóváhagyott költségvetését nem érinti.

**Az óvoda Nevelési Programját a nevelőtestület/2016 határozattal
elfogadta.**

Furákné Mózes Lilla	óvodavezető
Tungliné Fehér Rózsa	Szülői Munkaközösség elnöke
Makkné Bóka Tünde	jegyzőkönyvvezető
Pintér Sándorné	hitelesítő

Kömlőd, 2016. október 27.

IX. MELLÉKLETEK

Jegyzőkönyv

Készült: a Kömlődi Gézengúz Napközi Otthonos Óvoda nevelőtestületi értekezletén

Az értekezlet ideje: 2016. október 27.

Jelen vannak: a Kömlődi Gézengúz Napközi Otthonos Óvoda nevelőtestülete – 4 fő

Napirend: A módosított Nevelési Program megvitatása és elfogadása

Előadó: óvodavezető

- 1. A Kömlődi Gézengúz Napközi Otthonos Óvoda nevelőtestülete a módosított Nevelési Programot egyhangúan elfogadta.**
- 2. A nevelőtestület a/2016 sz. határozattal a módosított Nevelési Programot elfogadta.**

Pintér Sándorné
hitelesítette

Makkné Bóka Tünde
jegyzőkönyvvezető

Furákné Mózes Lilla
intézményvezető

Kömlőd, 2016. október 27.

Jegyzőkönyv

Készült: a Kömlődi Gézengúz Napközi Otthonos Óvoda Szülői Munkaközösségi értekezletén

Az értekezlet ideje: 2016. október 27.

Jelen vannak: a Kömlődi Gézengúz Napközi Otthonos Óvoda Szülői Munkaközösség tagjai

Napirend: módosított Nevelési Program ismertetése

1. Az óvodavezető az írásbeli tájékoztatás után szóban is ismerteti a módosított Nevelési Programot.
2. **A Szülői Munkaközösség módosított dokumentumot megtárgyalta és elfogadta.**

.....
Tunghiné Fehér Rózsa
Szülői Munkaközösség elnöke

Kömlőd, 2016. október 27.